

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα	Σελίδα
	I Ανακοινώσεις	
	Επιτροπή	
2003/C 182/01	Ισοτιμίες του ευρώ	1
2003/C 182/02	Κρατική ενίσχυση — Γαλλία — Πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με την ενίσχυση C 32/03 (ex NN 122/2000) — «Sernam 2: επανεξέταση των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης»	2
2003/C 182/03	Πληροφορίες που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση ⁽¹⁾	19
2003/C 182/04	Έγκριση των κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ — Περιπτώσεις όπου η Επιτροπή δεν προβάλλει αντίρρηση ⁽¹⁾	20
2003/C 182/05	Πληροφορίες που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ⁽¹⁾	21
2003/C 182/06	Προηγούμενη κοινοποίηση συγκέντρωσης (Υπόθεση COMP/M.3118 — MTU Friedrichshafen/RWE Fuel Cells/JV) — Υπόθεση υποψήφια για απλοποιημένη διαδικασία ⁽¹⁾	23
2003/C 182/07	Γνώμη της Επιτροπής της 29ης Ιουλίου 2003 σχετικά με το σχέδιο απόρριψης των ραδιενεργών αποβλήτων από τη λειτουργία της εγκατάστασης επεξεργασίας και αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων CEDRA που βρίσκεται στο Cadarache στη Γαλλία, σύμφωνα με το άρθρο 37 της συνθήκης Ευρατόμ	24

Ανακοίνωση αριθ.

Περιεχόμενα (συνέχεια)

Σελίδα

II Προπαρασκευαστικές πράξεις

.

III Πληροφορίες

Επιτροπή

2003/C 182/08

Πρόσκληση υποβολής προτάσεων — Πιλοτική δράση «Περιφέρειες της γνώσης» — Γενική
Διεύθυνση Έρευνας 25

I

(Ανακοινώσεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ισοτιμίες του ευρώ ⁽¹⁾

31 Ιουλίου 2003

(2003/C 182/01)

1 ευρώ =

Νομισματική μονάδα			Νομισματική μονάδα		
		Ισοτιμία			Ισοτιμία
USD	δολάριο ΗΠΑ	1,1318	LVL	λετονικό λατ	0,647
JPY	ιαπωνικό γιεν	135,72	MTL	μαλτέζικη λίρα	0,4274
DKK	δανική κορόνα	7,4311	PLN	πολωνικό ζλότι	4,3728
GBP	λίρα στερλίνα	0,7019	ROL	ρουμανικό λεί	37 114
SEK	σουηδική κορόνα	9,188	SIT	σλοβενικό τόλαρ	234,795
CHF	ελβετικό φράγκο	1,5464	SKK	σλοβακική κορόνα	41,85
ISK	ισλανδική κορόνα	87,69	TRL	τουρκική λίρα	1 606 000
NOK	νορβηγική κορόνα	8,161	AUD	αυστραλιανό δολάριο	1,7455
BGN	βουλγαρικό λεβ	1,9467	CAD	καναδικό δολάριο	1,5867
CYP	κυπριακή λίρα	0,58754	HKD	δολάριο Χονγκ Κονγκ	8,8271
CZK	τσεχική κορόνα	32,22	NZD	νεοζηλανδικό δολάριο	1,9521
EEK	εσθονική κορόνα	15,6466	SGD	δολάριο Σιγκαπούρης	1,9901
HUF	ουγγρικό φιορίνι	263,93	KRW	νοτιοκορεατικό γουόν	1 335,35
LTL	λιθουανικό λίτας	3,4525	ZAR	νοτιοαφρικανικό ραντ	8,426

⁽¹⁾ Πηγή: Ισοτιμίες αναφοράς που δημοσιεύονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ — ΓΑΛΛΙΑ

Πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με την ενίσχυση C 32/03 (ex NN 122/2000) — «Sernam 2: επανεξέταση των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης»

(2003/C 182/02)

Με την επιστολή της της 30ής Απριλίου 2003 η οποία επισυνάπτεται στη γλώσσα του πρωτοτύπου στις σελίδες που ακολουθούν μετά την παρούσα περίληψη, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Γαλλία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ για την προαναφερθείσα ενίσχυση.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους για τις ενισχύσεις, για τις οποίες η Επιτροπή κινεί τη διαδικασία, εντός προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας περίληψης και της επιστολής που ακολουθεί, στην ακόλουθη διεύθυνση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Ενέργειας και Μεταφορών
Διεύθυνση Α — Γενικές υποθέσεις και Πόροι
Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Bruxelles
Φαξ (32-2) 296 41 04.

Οι παρατηρήσεις αυτές θα διαβιβαστούν στη Γαλλία. Κάθε ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί να ζητήσει γραπτώς να τηρηθούν εμπιστευτικά τα στοιχεία της ταυτότητάς του, διευκρινίζοντας τους σχετικούς λόγους του αιτήματός του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γαλλία με την επιστολή της της 23ης Μαΐου 2001 (αριθ. D/288742) σχετικά με την απόφασή της να εγκρίνει την ενίσχυση αναδιάρθρωσης υπέρ της Sernam. Οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν την πρώτη ετήσια έκθεσή τους με την επιστολή τους της 17ης Ιουνίου 2002 (η οποία πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό A/60693 στις 17 Ιουνίου 2002), στην οποία ανέφεραν ότι οι όροι χορήγησης της αρχικά εγκριθείσας ενίσχυσης τροποποιήθηκαν ριζικά. Στην Επιτροπή υποβλήθηκε με την επιστολή της 8ης Ιουλίου 2002 (η οποία πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό A/62493 στις 15 Ιουλίου 2002) καταγγελία (η οποία υποβλήθηκε από κοινού από περισσότερους μηνυτές οι οποίοι στη συνέχεια καλούνται «οι μηνυτές») αναφορικά με το φάκελο της Sernam. Με την προειδοποιητική επιστολή τους της 13ης Δεκεμβρίου 2002, οι μηνυτές ζήτησαν από την Επιτροπή να καθορίσει τη θέση της. Η ανταλλαγή επιστολών συνεχίστηκε.

1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

1.1. Απόφαση της Επιτροπής της 23ης Μαΐου 2001

Με την επιστολή της της 23ης Μαΐου 2001 [με τον αριθ. D/288742, φάκελος αριθ. NN 122/2000 (ex N 140/2000) — Γαλλία], η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γαλλία σχετικά με την απόφασή της (η οποία στο εξής καλείται «η απόφαση») σύμφωνα με την οποία η λογιστική συνεργασία από την 1η Φεβρουαρίου 2000 (για την μίσθωση χώρων και βαγονιών) μεταξύ SNCF και SCS Sernam δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, ενώ τα μέτρα εμπορικής υποστήριξης και η αποκατάσταση της επιχείρησης, SCS Sernam, τα οποία τέθηκαν σε εφαρμογή από την SNCF, συνιστούν κρατικές ενισχύσεις συμβίβασιμες με τη συνθήκη ΕΚ.

1.2. Μεταγενέστερες εξελίξεις

1. Συνεπεία της απόφασης της Επιτροπής της 23ης Μαΐου 2001, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν την ετήσια έκθεσή τους και άλλες πληροφορίες. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι το χάσμα ανάμεσα στις δράσεις που τέθηκαν σε εφαρμογή και την απόφαση της 23ης Μαΐου 2001 είναι σημαντικό. Τα κύρια περιστατικά είναι τα ακόλουθα: η επιχείρηση Sernam μετατράπηκε (εκ νέου) από απλή ετερόρρυθμο εταιρεία (ΕΕ) (SCS) σε ανώνυμη εταιρεία (ΑΕ), ενώ η εξαγορά από την Geodis του 60 % της Sernam περιορίστηκε σε ποσοστό 15 % των μετοχών της Sernam. Μία άλλη εταιρεία, η Cogir, μετοχές της οποίας κατέχει η Geodis, απέκτησε επίσης μερίδιο 15 % της Sernam.

2. Η ολοσχερής ιδιωτικοποίηση εξακολουθεί να αποτελεί απολύτως υποθετικό σενάριο και θα υλοποιηθεί μόνο μετά την αναδιάρθρωση. Η Geodis, η οποία προοριζόταν να διασώσει τη Sernam, αντιμετωπίζει η ίδια οικονομικές δυσχέρειες και θα αποκτούσε το 51 % των μετοχών της Sernam SA υπό εξαιρετικά αυστηρούς όρους. Εξάλλου, οι ρήτρες ότι η συμφωνία θα ήταν άκυρη σε περίπτωση κίνησης της διαδικασίας έρευνας από την πλευρά της Επιτροπής ή εάν η σχετική υπόθεση επρόκειτο να αχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι αντίθετες με το κοινοτικό δίκαιο και θα εξωθούσαν την SNCF σε εξαγορά του συνόλου της συμμετοχής της Geodis. Επιπλέον, οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης της Sernam θα αυξάνονταν κατά ποσό 41 εκατομμυρίων ευρώ (και κατά πάσα πιθανότητα κατά επιπλέον ποσό 67 εκατομμυρίων ευρώ) και η καταβολή τους θα επεκτεινόταν σε χρονικό διάστημα ενός επιπλέον έτους σε σύγκριση με το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα στην απόφαση της Επιτροπής της 23ης Μαΐου 2001.

1.3. Η καταγγελία της 8ης Ιουλίου 2002

Οι μηνυτές ζητούσαν με την καταγγελία τους της 8ης Ιουλίου 2002, να χαρακτηριστούν όλες οι ενισχύσεις που είχε λάβει και που επρόκειτο να λάβει η Sernam από την 1η Φεβρουαρίου 2000, καθώς και όλες οι ενισχύσεις που υπερέβαιναν το συνολικό ποσό των ενισχύσεων η χορήγηση των οποίων είχε εγκριθεί παλαιότερα με την απόφαση της Επιτροπής της 23ης Μαΐου 2001, νέες, παράνομες (μη κοινοποιηθείσες) και ασυμβίβαστες με τη συνθήκη. Οι μηνυτές αξίωναν την άμεση ανάκτηση των προαναφερόμενων ενισχύσεων, με βάση το δεδομένο ότι οι κύριοι όροι στους οποίους είχε βασιστεί η απόφαση της 23ης Μαΐου 2001 δεν είχαν υλοποιηθεί. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των μηνυτών, αφετέρου, η ενίσχυση που χορηγείται παράνομα προκαλεί νόθευση του ανταγωνισμού σε σκέλη της εθνικής αγοράς που είναι ανοικτά στον ανταγωνισμό αλλά και πέρα από τα γαλλικά εθνικά σύνορα, με αποτέλεσμα τη μείωση των κερδών αλλά και απώλειες για τους ανταγωνιστές της Sernam.

2. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που επήλθαν σε συνδυασμό με την απόφαση της Επιτροπής της 23ης Μαΐου 2001, δηλαδή την τροποποίηση του καταστατικού της SCS Sernam σε SA (γεγονός που περιορίζει την ευθύνη της Geodis για τα χρέη της Sernam), την παράταση κατά ένα έτος του χρονικού διαστήματος της αναδιάρθρωσης, την αύξηση των συνεισφερόμενων κρατικών πόρων, την εικαζόμενη έλλειψη εισφοράς ιδιωτικών κεφαλαίων, την ανάληψη μειοψηφικής συμμετοχής σε μία επιχείρηση που αντιμετωπίζει η ίδια δυσχέρειες και την έλλειψη επαρκών αντισταθμισμάτων που θα μπορούσαν να ισοφαρίσουν την τροποποίηση του αρχικού προγράμματος αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή διατηρεί αμφιβολίες αναφορικά με το συμβιβασμό χαρακτήρα των προαναφερόμενων δράσεων με την απόφαση της 23ης Μαΐου 2001, την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Sernam μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, την αποτροπή των άσκοπων περιστατικών νόθευσης του ανταγωνισμού και τον περιορισμό των ενισχύσεων στον απολύτως αναγκαίο βαθμό. Όλα αυτά τα στοιχεία επιβάλλουν την εκ νέου ανάλυση της αναδιάρθρωσης της Sernam.

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, κάθε ενίσχυση που χορηγείται παράνομα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ανάκτησης από το δικαιούχο της.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

«Par la présente, la Commission a l'honneur d'informer la France qu'après avoir examiné les informations fournies par vos autorités sur l'aide citée en objet, elle a décidé d'ouvrir la procédure prévue à l'article 88, paragraphe 2, du traité CE.

1. PROCÉDURE

- (1) Par lettre du 23 mai 2001 (référence D/288743), la Commission a informé la France de sa décision d'autoriser l'aide à la restructuration en faveur du Sernam.

- (2) Par courrier du 17 juin 2002 (enregistré le 17 juin 2002 sous la référence A/60693), les autorités françaises ont soumis un premier rapport annuel sur la restructuration ainsi qu'un nouveau protocole d'accord entre la SNCF et Geodis, prévoyant des conditions de restructuration différentes de celles sur base desquelles la Commission a pris sa décision du 23 mai 2001. Par courriers du 30 octobre 2002 (enregistré le 31 octobre 2002 sous la référence A/69194), la France a fait parvenir des informations additionnelles. Par lettre du 27 novembre 2002, la Commission a adressé un courrier à la France auquel celle-ci a répondu par courrier du 30 janvier 2003 (enregistré le 31 janvier 2003 sous la référence A/12246). Des réunions entre les autorités françaises et les services de la Commission ont eu lieu le 29 août 2002 et le 25 février 2003.

- (3) D'autre part, par courrier du 8 juillet 2002 (enregistré le 15 juillet 2002 sous la référence A/62493), la Commission a été saisie d'une plainte (adressée conjointement par plusieurs plaignants; ci-après «les plaignants») concernant le dossier Sernam. Des réunions entre les plaignants et les services de la Commission ont eu lieu le 3 septembre 2002 et le 29 janvier 2003. Par courrier du 13 décembre 2002 (enregistré le 17 décembre 2002 sous la référence A/72603), les plaignants ont mis la Commission en demeure d'agir sous peine d'introduire un recours en carence et ont fait parvenir à la Commission des courriers additionnels en date du 4 février 2003⁽¹⁾, deux courriers du 28 février 2003 dont l'un envoyé le 4 mars 2003 et un courrier du 10 mars 2003⁽²⁾. La Commission a répondu par courriers du 7 février 2003, du 25 février 2003, du 20 mars 2003, 21 mars 2003 et du 17 mars 2003.

2. DESCRIPTION DÉTAILLÉE DE LA MESURE

2.1. Rappel

2.1.1. Le Sernam

- (4) Créé en 1970, le Sernam (Service national de messageries) était à l'origine un service interne de la SNCF, qui recourait pour l'essentiel au transport par voie routière, pour répondre à la demande d'une clientèle dont le volume d'envoi était insuffisant pour faire l'objet de transport par wagons complets.

- (5) En 1993, le Sernam a été réorganisé en deux entités:

— «Sernam Domaine», qui restait un service interne de la SNCF disposant à partir de 1995 d'une comptabilité analytique. Sernam Domaine était structuré à deux niveaux: la direction générale et les agences (qui constituaient des entités opérationnelles).

⁽¹⁾ Enregistré le 7 février 2003 sous la référence GAB LdP 490.

⁽²⁾ Enregistré le 11 mars 2003 sous la référence GAB Loyola de Palacio 899.

— «Sernam Transport SA», filiale à 100 % de la SNCF, auprès de laquelle Sernam Domaine sous-traitait ses prestations de desserte à courte distance et de transport de lignes de groupage entre agences. Sernam Transport détenait 24 filiales de petite taille (employant 1 300 personnes).

- (6) Selon les informations des autorités françaises, Sernam Transports a toujours été plus ou moins en équilibre financier. En revanche l'activité étant devenue Sernam Domaine a connu dès 1992, une dégradation progressive de ses résultats. Des efforts de restructuration interne en 1996 n'ont pas abouti, du fait notamment de certaines rigidités structurelles, une organisation trop décentralisée et hiérarchique et un coût du personnel nettement supérieur à ceux du secteur (près de 90 % du personnel relevait du «statut cheminot», c'est-à-dire celui de la SNCF).
- (7) En mai 1999 la SNCF confie à la banque CCF Charterhouse le soin de rechercher des partenaires industriels intéressés par la reprise du groupe Sernam et entreprend parallèlement le processus de filialisation du groupe Sernam.
- (8) Le 1er février 2000, le groupe Sernam est transformé en société en commandite simple, dénommé «SCS Sernam», disposant d'une personnalité juridique distincte. La SCS Sernam regroupe les actifs immobilisés de l'ancien Sernam Domaine et détient 100 % des titres de participation dans sa filiale «Sernam Transport SA», qui reste une société distincte et holding des 24 filiales.
- (9) Faced aux difficultés rencontrées, les autorités françaises ont notifié à la Commission par lettre du 1er mars 2000 et au titre de l'article 88, paragraphe 3, du traité, des mesures de soutien de la SNCF au Sernam.

2.1.2. *Le marché en cause*

- (10) Sernam opère principalement (environ 61 % en 2000) sur le marché du groupage qui inclut essentiellement les services de messagerie traditionnelle (livraison normalement comprise entre vingt-quatre et quarante-huit heures) et de messagerie express (livraison traditionnellement effectuée en moins de vingt-quatre heures). Toutefois, selon la décision du 23 mai 2001, on constate que le Sernam est également présent, avec environ 18 % de son chiffre d'affaires, dans le segment de l'affrètement,

qui relève du transport routier des marchandises et de la logistique (entrepôt, stockage, préparation des commandes, assemblage). Le Sernam a recours pour l'essentiel au transport par voie routière, le mode ferroviaire n'intervenant que pour la partie centrale d'acheminement des flux de messagerie de plus de 400 km, et pour le transport express, dont le transport des bagages des clients de la SNCF et le transport de la presse, entre région parisienne et le sud de la France ⁽³⁾.

- (11) Chaque fois qu'il avait recours au transport par voie ferroviaire, le Sernam Domaine utilisait les services de traction de la SNCF et louait les wagons à la société France-Wagons, filiale de la SNCF. Pour le transport routier, le Sernam Domaine faisait appel à des sous-traitants, et notamment à Sernam Transport SA. Sernam Transport SA procurait au Sernam Domaine des prestations de dessertes à courte distance et de transport de lignes de groupage entre agences, réalisant avec celui-ci 93 % de son activité, soit un chiffre d'affaires de 490,6 millions de francs français (FRF) (environ 74,8 millions d'euros) en 1998. Tous les coûts découlant de la location des wagons et de la sous-traitance des services de transport routier étaient inscrits dans la comptabilité analytique et imputés spécifiquement au Sernam Domaine ⁽⁴⁾.
- (12) Tout en s'apparentant au marché du transport de marchandises, le groupage constitue un marché en soi, caractérisé tant par la taille des unités transportées (du paquet jusqu'aux lots de plusieurs tonnes) que par le fait que l'on assure le transport de colis provenant de différents chargeurs et adressés à plusieurs destinataires ⁽⁵⁾.
- (13) Il s'agit d'un marché à véritable envergure européenne, voire mondiale, encore très fragmenté mais caractérisé par de forts mouvements d'alliance et de concentration des acteurs, d'ailleurs également influencés en Europe par les étapes de la déréglementation des Postes nationales ⁽⁶⁾.
- (14) Les autorités françaises ont notamment soumis les tableaux suivants résumant la répartition des parts de marché du groupage en France, subdivisé en messagerie et express ainsi que l'évolution de parts de marché de Sernam en France et en Europe:

⁽³⁾ Voir décision du 23 mai 2001, considérant 23.

⁽⁴⁾ Voir décision du 23 mai 2001, considérant 10.

⁽⁵⁾ Voir décision du 23 mai 2001, considérant 25.

⁽⁶⁾ Voir décision du 23 mai 2001, considérant 26.

Chiffre d'affaires du groupage en France

Tableau n° 1

(en millions d'euros)

Groupe	Transporteur	Messagerie		Express		Total	Part de marché (%)
		Généraliste	Monocoliseurs et colis postal	Généraliste	Monocoliseurs		
La Poste (Poste F)	La Poste	—	1 159	131	320	1 610	28,13
Geodis (F)	Geodis hors Sernam	564	2	297	13	876	15,31
Deutsche Post (Poste D)	Ducros, Danzas, DHL (*)	381	—	27	91	499	8,71
TNT	TNT (dont CAT)	122	—	30	297	450	7,86
Mory	Mory	335	—	30	—	366	6,39
Sernam	Sernam	183	1	112	2	298	5,21
Ziegler	Ziegler/Grimaud	229	—	—	—	229	4,00
Consigna	Consigna	—	213	—	—	213	3,73
ABX	ABX/Dubois	204	2	6	—	212	3,70
Exapaq	Exapaq	—	183	—	—	183	3,20
Caravelle	XP France	142	—	8	—	150	2,62
Joyau	Joyau	124	—	8	—	132	2,31
Dachser	Graveleau	132	—	—	—	132	2,31
Hays	Hays (**)	—	—	—	89	89	1,56
Heppner	Heppner	80	0	—	—	80	1,40
Alloin	Alloin	73	—	2	—	75	1,31
France Acheminement	France Acheminement	—	—	61	—	61	1,07
Darfeuille	Darfeuille	46	—	—	—	46	0,80
PSA	Gefco	—	—	23	—	23	0,40
Total		2 616	1 560	736	813	5 724	100,00

Source: CA 2001 (estimation) — Source Presse — Synthèse Sernam (Changement de périmètre important avec les opérations de rachat).

(*) Données 1998.

(**) Données 1999.

Synthèse de l'évolution des parts de marché Sernam France et Europe

Tableau n° 2

(en millions d'euros)

2001	Marché	Chiffre d'affaires de Sernam	Part de marché en 2001 (%)	Part de marché en 1998 (%)
Messagerie France	4 176	184	4,40	6,50
Express France	1 548	114	7,39	8,50
Messagerie Europe	947	12	1,23	0,90
Express Europe	868	9	1,01	1
Total	7 539 (*)	319	4,23	5,40

(*) 6 860 millions d'euros en 1998 selon la note transmise à la Commission le 28 avril 2000.

2.1.3. La SNCF

(15) Après avoir été créée en 1938 sous un statut de Société anonyme, la SNCF est devenue un Établissement public industriel commercial (ci-après «EPIC») ⁽⁷⁾ avec effet au 1er janvier 1983. Depuis la modification apportée par la loi du 13 février 1997 portant création de l'établissement public «Réseau ferré de France» (ci-après «RFF»), la SNCF a pour objet ⁽⁸⁾:

- d'exploiter, selon les principes du service public, les services de transport ferroviaire sur le réseau ferré national et
- d'assurer, selon les mêmes principes, les missions de gestion de l'infrastructure par un mandat qui lui est confié par le RFF sous forme de convention.

La SNCF est dotée d'un conseil d'administration composé de 18 membres dont i) sept représentants de l'État, ii) cinq membres choisis en raison de leur compétence, dont au moins un représentant des usagers, nommés par décret et iii) six membres, dont un représentant des cadres, élus par les salariés de l'entreprise et de ses filiales. Le président du conseil d'administration est nommé, sur proposition de celui-ci, par décret du Conseil des ministres ⁽⁹⁾.

2.2. La décision de la Commission du 23 mai 2001

(16) Par lettre du 23 mai 2001 [référence D/288743, dossier NN 122/00 (ex N 140/00) — France], la Commission a

⁽⁷⁾ Régi par les articles 18 à 26 de la loi d'orientation des transports intérieurs du 30 décembre 1982 (LOTI). Un EPIC ne peut être mis en faillite, ni faire l'objet d'une saisine.

⁽⁸⁾ Information reprise du site Internet de la SNCF: <http://www.sncf.com>.

⁽⁹⁾ Information reprise du site Internet de la SNCF: <http://www.sncf.com>.

informé la France de sa décision (ci-après «décision») ⁽¹⁰⁾ selon laquelle:

- la coopération logistique (location de sites et de wagons) entre la SNCF et la SCS Sernam depuis le 1er février 2000 ne constitue pas une aide d'État,
- les mesures d'assistance commerciale et le redressement de la SCS Sernam effectuées par la SNCF constituent des aides d'État compatibles avec le traité CE. Il s'agissait du montant de 448 millions d'euros ⁽¹¹⁾ [2 938 millions de FRF ⁽¹²⁾] d'aide à la restructuration, incluant environ 7 millions d'euros de l'apport de capital initial versé par la SNCF lors du transfert de cette activité de son patrimoine propre à sa nouvelle filiale détenue à 100 %, Sernam SCS (détails tableau n° 3), et de 34 + 21 millions d'euros (222 millions de FRF + 140 millions de FRF) au titre des contrats de transport de bagages de presse et de fournitures; le total autorisé s'élevait donc à 503 millions d'euros (3 300 millions de FRF).

(17) Il est brièvement rappelé ci-dessous quels étaient les éléments qui ont amené la Commission à cette conclusion sur le second point.

2.2.1. Motivations de la décision du 23 mai 2001

(18) La Commission avait considéré que le plan de restructuration proposé devait permettre de restaurer la viabilité à long terme de la SCS Sernam sans induire de distorsions de concurrence indues, notamment sur la base des éléments suivants:

⁽¹⁰⁾ Cette décision est publiée sur le site Internet de la Commission à l'adresse suivante: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/transport/nn122-00.pdf

⁽¹¹⁾ Millions d'euros. Ces chiffres et leur conversion de FRF en euros sont arrondis au million près dans le texte de cette décision.

⁽¹²⁾ Millions de francs français.

- a) Il était prévu que 1) Geodis⁽¹³⁾ devienne associé commandité à 60 % de la SCS Sernam (Geodis devenait ainsi indéfiniment responsable des éventuelles pertes de la SCS Sernam et Sernam pourrait tirer avantage des synergies créées avec Geodis) et que 2) les coûts de restructuration et de reprise de la SCS Sernam seront significativement supportés par Geodis moyennant une participation à hauteur d'au moins environ 86 millions d'euros (564 millions de FRF);
- b) la mutation de l'entreprise vers un renforcement de la messagerie express au détriment de la messagerie traditionnelle ainsi qu'au moyen du développement de prestations innovantes (comme les livraisons la nuit, la distribution de palettes pour les grandes surfaces et les livraisons *via* TGV) afin que la SCS Sernam soit plus présente sur le marché du groupage proprement dit, plutôt que sur le marché du transport routier de marchandises, sur-capacitaire en Europe;
- c) la décision du 23 mai 2001 prévoyait une réduction de 18 % du chiffre d'affaires⁽¹⁴⁾, la fermeture de 35 sites⁽¹⁵⁾, le départ d'environ 2 450 employés⁽¹⁶⁾, un résultat net positif à compter de 2004 et la réalisation d'investissements visant à accroître l'efficacité de la SCS Sernam⁽¹⁷⁾;
- d) l'ouverture à la concurrence entre 2002 et 2003 des segments de marché dans lesquels la SCS Sernam opère pour le compte de la SNCF (c'est-à-dire transport de fournitures, de presse et de bagages de la clientèle «Grandes lignes de la SNCF»);
- e) il était retenu que la croissance du marché de groupage (5 % annuel pour le segment express et 2 % pour le secteur messagerie traditionnelle) apparaissait comme facteur favorable à l'approbation de l'aide. Sernam/Geodis devait occuper une part de marché européen d'environ [...] (*) alors que le marché du groupage en Europe demeurerait fort fragmenté.
- f) Il était également retenu que Sernam n'avait pas reçu d'aide à la restructuration auparavant et que le plan

de restructuration présenté à la Commission était limité dans le temps au 31 décembre 2004.

2.3. Rapport annuel du 17 juin 2002 et autres informations de la France

- (19) Suite à la décision de la Commission du 23 mai 2001, les autorités françaises ont soumis un premier rapport annuel par courrier du 17 juin 2002, lequel montre que de grands changements ont été apportés par la SNCF/Sernam aux éléments sur base desquels la Commission avait pris sa décision initiale. Ce rapport fut complété par des éléments d'informations supplémentaires. Il en est résulté ce qui suit:

2.3.1. Reprise de Sernam par Geodis non effectuée

- (20) Le protocole d'accord passé entre la SNCF et Geodis, sur lequel reposait largement la décision de la Commission du 23 mai 2001, est devenu caduc au 30 juin 2001, rendant, selon les autorités françaises, juridiquement impossible la réalisation de l'opération d'acquisition de 60 % du Sernam par Geodis⁽¹⁸⁾. De surcroît, la situation économique de Geodis s'est fortement dégradée⁽¹⁹⁾, Geodis ne pouvait plus proroger le protocole d'accord dans les mêmes termes.

- (21) Conformément au nouveau protocole d'accord signé le 21 décembre 2001 par la SNCF et Geodis, Geodis n'acquiert plus que 15 % des actions entièrement libérées de Sernam pour le prix d'1 euro symbolique⁽²⁰⁾. En outre, l'accord imposait de transformer la SCS en Société anonyme «SA». Il en résulte que la responsabilité illimitée de Geodis pour les dettes de SCS Sernam est remplacée par une responsabilité limitée à l'apport de Geodis dans Sernam SA. Ainsi, le premier élément de base de la décision du 23 mai 2001 a disparu.

- (22) Il y a lieu de noter que, en réponse à la lettre de la Commission du 27 novembre 2002 demandant à la France d'éliminer ces conditions contraaires au droit communautaire, la France a communiqué le 30 janvier 2003 un nouvel accord entre la SNCF et Cogip, contenant des conditions comparables. Par courrier du 30 janvier 2003, les autorités françaises apportent un

⁽¹³⁾ Le groupe Geodis est une société de transport et logistique de droit commun coté au second marché de la Bourse de Paris. 56 % de son capital appartient à des investisseurs privés et 43,3 % de son capital appartient à la SNCF. Elle exploite particulièrement l'enseigne Calberson.

⁽¹⁴⁾ Passant de 585 millions d'euros en 1999 à 481 millions d'euros en 2004.

⁽¹⁵⁾ Passant de 107 à 72 sites sur la période 1999 à 2004.

⁽¹⁶⁾ Passant de 5 050 en 1999 à 2 600 en 2004.

⁽¹⁷⁾ Adaptation du système de production et d'informatique et restructuration de certains sites de production.

(*) Les parties figurant entre crochets et marquées d'un astérisque se réfèrent à des secrets commerciaux ou à des informations confidentielles qui ont été supprimées.

⁽¹⁸⁾ Le rapport annuel soumis par les autorités françaises indique, d'autre part, que la décision de la Commission a été publiée le 14 juillet 2001 et n'est devenue définitive qu'à l'issue du délai de recours, c'est-à-dire le 14 septembre 2001. À cette date, le protocole passé entre la SNCF et Geodis était devenu caduc rendant juridiquement impossible la réalisation de l'opération dans les termes prévus.

⁽¹⁹⁾ Geodis affichait en 2000 une perte de 17 millions d'euros (112 millions de FRF). L'année 2001 n'a pas permis d'entrevoir le redressement espéré et l'exercice 2001 s'est soldé par une perte de 138 millions d'euros (905 millions de FRF).

⁽²⁰⁾ Suite à l'accord signé le 21 décembre 2001, le transfert de 15 % du capital de Sernam à Geodis a été effectué le 15 janvier 2002.

élément nouveau, qui est la participation, conclue en janvier 2003 ⁽²¹⁾, de la Compagnie générale d'investissement et de participation «COGIP» à 15 % du capital du Sernam en parallèle à la participation à 15 % de Geodis. COGIP est détenu à 34 % par Geodis et à 66 % par Sofivir ⁽²²⁾. De manière tout à fait analogue à l'accord avec Geodis, l'accord avec COGIP est soumis à certaines clauses résolutoires ⁽²³⁾ annulant de plein droit les accords, au cas où: la Commission ouvre la procédure d'enquête formelle sur le dossier, qu'il y ait un contentieux devant un tribunal français ou européen remettant en cause la décision du 23 mai 2001 ou prononçant l'annulation ou une restriction majeure aux conditions de base régissant les accords.

(23) Il est prévu que la participation de COGIP pourra augmenter jusqu'à 49 % et celle de Geodis jusqu'à 51 %. Toutefois, cette possibilité n'est qu'hypothétique, car elle est liée, dans les deux cas, à la réussite du plan de restructuration et n'interviendrait probablement pas avant 2006.

(24) En outre l'augmentation de la détention de capital de 15 % à 51 % de Geodis, (et de manière similaire pour COGIP de 15 % à 49 %), est soumise à un grand nombre de conditions qui doivent être remplies au préalable. Les plus importantes d'entre elles sont: i) que la restructuration soit effectuée avec succès ⁽²⁴⁾, ii) que la Commission n'ouvre pas la procédure formelle d'examen sur ce dossier, iii) l'absence de toute procédure contentieuse devant la CJE (Cour de justice des Communautés européennes) ou le Tribunal de première instance, iv) l'absence de grèves ou de mouvements sociaux, v) l'absence de survenance d'événements ou de faits ayant un impact significativement défavorable sur les conditions d'exploitation et les résultats de Geodis, ou si la situation financière de Geodis ne lui permet pas raisonnablement de financer l'acquisition de Sernam. De toute évidence, ces conditions rendent l'automaticité de la privatisation annoncée par la France très hypothétique.

(25) Il en découle que Sernam reste actuellement pleinement sous contrôle de la SNCF — alors que la privatisation

prévue initialement, sur laquelle se fondait la décision de la Commission du 23 mai 2001, devait se produire avant ou concomitamment à la restructuration.

2.3.2. Augmentation du montant des financements de la SNCF

(26) Suite au nouvel accord du 21 décembre 2001 entre la SNCF et Geodis, les montants des financements de la SNCF prévus au 23 mai 2001 en faveur de la restructuration de Sernam se décomposent et ont changé de la manière suivante (tableau n° 3):

Il y a lieu de noter en ce qui concerne le premier poste du tableau, «capital initial», qu'il s'agit de la contrepartie en capital social des apports (fonds de commerce et immobilisations corporelles, incorporelles et financières) effectuée par la SNCF lors du transfert de cette activité de son patrimoine propre à sa nouvelle filiale détenue à 100 %, Sernam SCS.

Tableau n° 3

(en millions de francs français)

(chiffres arrondis au million)	Décision de la Commission du 23 mai 2001	Selon rapport annuel et autres informations de la France (accord du 21 décembre 2001)	Écarts
Restructuration			
Capital initial	44	44	0
Financement des pertes 2000	698	682	- 16
Financement des pertes 2001	252	595	343
Sous-total fin. pertes 2000/2001	950	1 277	327
Financement restructuration: apport de la SNCF	1 300	1 476	176
Financement restructuration: prêt participatif de la SNCF	250	220	- 30
Surcoût des cheminots	394	192	- 202
Total	2 938	3 208	270
Total (millions d'euros)	448	489	41
Aides potentielles			
Si l'État remplace Geodis	0	439	439
Si l'État remplace Geodis (millions d'euros)	0	67	67

⁽²¹⁾ Voir courrier de la France du 30 janvier 2003, note de couverture.

⁽²²⁾ Sofivir est détenu à son tour par des actionnaires personnes physiques et le Crédit agricole.

⁽²³⁾ Ainsi, le protocole d'accord entre la SNCF et Geodis prévoit dans son article 3 que, au cas où un certain nombre de conditions ne seraient pas satisfaites (voir notamment ci-dessus), «l'accord et les acquisitions d'actions de la Société [Sernam] par Geodis seront résolus et la SNCF acquerra la totalité de la participation de Geodis dans la Société [Sernam] au prix effectivement payé par Geodis». En outre, l'article 5 de ce protocole (conditions résolutoires) prévoit que «le présent accord (à l'exception des dispositions prévues à l'article 5 et 6), les opérations qui y sont prévues ou en découlent et toutes les acquisitions par Geodis (ou toute entité du Groupe Geodis) d'actions de la Société [Sernam] seront résolues de plein droit sans indemnités de part ou d'autre en cas de survenance de l'un ou plusieurs des événements suivants . . .», tels que l'ouverture de la procédure d'enquête par la Commission.

⁽²⁴⁾ Des critères économiques spécifiques sont nommés.

- (27) Basé sur l'information soumise par les autorités françaises, le montant de l'aide à la restructuration à Sernam initialement prévu à hauteur d'environ 448 millions d'euros (2 938 millions de FRF), augmente ainsi de 41 millions d'euros (270 millions de FRF) pour atteindre 489 millions d'euros (3 208 millions de FRF).
- (28) Néanmoins, l'aide additionnelle n'est potentiellement pas limitée à ce montant. Il pourrait en effet venir s'ajouter la somme de 67 millions d'euros (439 millions de FRF) que Geodis ne versera apparemment pas. Le montant de 67 millions d'euros faisait partie des 86 à 105 millions d'euros (564 à 689 millions de FRF) évoqués plus haut et correspondait à la fourniture par Geodis d'un crédit d'exploitation en faveur de Sernam⁽²⁵⁾. Bien que les autorités françaises affirment que le financement de ce montant par des fonds publics ne devrait pas être nécessaire vu que Sernam a fortement diminué son besoin de fonds de roulement⁽²⁶⁾, il n'est toutefois pas clair si l'État n'interviendra effectivement pas d'ici la fin du plan de restructuration pour remplacer l'absence d'apport de ces fonds privés.
- (29) L'aide autorisée en 2001 pourrait donc augmenter d'un montant additionnel de $41 + 67 = 108$ millions d'euros (709 millions de FRF).
- (30) Étant donné que les autorités françaises n'ont pas mentionné de changements concernant les sommes autorisées par la Commission concernant le transport de bagages, de presse 34 millions d'euros (222 millions de FRF) et de fournitures 21 millions d'euros (140 millions d'euros), la Commission présume que ce budget est resté inchangé. En cas de changement, la France est néanmoins requise d'en informer la Commission.
- 2.3.3. *Détail des opérations financières effectuées*
- (31) Afin de verser l'aide à la restructuration en faveur de Sernam, dans des conditions fixées par le nouvel accord entre la SNCF et Geodis (voir tableau ci-dessus), les opérations suivantes ont été réalisées:
- premièrement, la souscription par la SNCF de trois augmentations de capital représentant un montant total de 420 millions d'euros (2 752,2 millions de FRF) (détail tableau n° 4), destinés à couvrir les pertes 2000 et 2001 ainsi que le financement de la quasi-totalité de la restructuration. Ce capital n'a pas encore été entièrement libéré⁽²⁷⁾,
 - deuxièmement, d'un point de vue comptable, cette opération s'est accompagnée d'une réduction du capital social destinée à absorber les pertes 2000 et 2001, soit 1 276,7 millions de FRF. Cette opération ne modifie pas le montant des capitaux propres consolidés du groupe Sernam avant les deuxième et troisième augmentations de capital,
 - troisièmement, l'octroi d'un prêt participatif par la SNCF à Sernam pour un montant d'environ 38 millions d'euros (250 millions de FRF). Le montant du prêt participatif ne s'est en réalité élevé qu'à environ 34 millions d'euros (220 millions de FRF) compte tenu de environ 5 millions d'euros (30 millions de FRF) d'investissements déjà réalisés⁽²⁸⁾. Les caractéristiques de ce prêt sont sans changement par rapport aux précédents accords et à la décision de la Commission,
 - quatrièmement, la prise en charge par la SNCF du surcoût des agents du cadre permanent (cheminots) à hauteur du montant prévu au nouveau Business Plan: environ 29 millions d'euros (192 millions de FRF).
- (32) Le tableau ci-dessous résume la totalité des fonds octroyés soit par des augmentations de capital (partiellement libérées), par le prêt participatif ou par la prise en charge du surcoût des cheminots⁽²⁹⁾. Le montant total d'environ 482 millions d'euros ne diffère que de 7 millions d'euros (43,8 millions de FRF), soit l'apport initial en 2000 au capital de Sernam, du montant d'aides d'environ 489 millions d'euros, tel que prévu au nouvel accord entre la SNCF et Geodis, et diverge des environ 448 millions d'euros prévus dans la décision du 23 mai 2001.
-
- ⁽²⁷⁾ La première augmentation de capital était immédiatement et intégralement libérée au moment de la souscription, correspondant au montant des pertes 2000 et 2001 (prévisionnelles). La deuxième augmentation de capital était immédiatement et intégralement libérée au moment de la souscription. Elle entraînait l'émission d'un nombre d'actions nouvelles nécessaire pour prendre 15 % du capital après prise en compte des trois augmentations de capital et de la réduction visée ci-après. La troisième augmentation de capital d'un montant égal à la différence entre 2 752,2 millions de FRF et les deux augmentations précitées. La SNCF ne devait libérer les actions nouvelles souscrites qu'à hauteur du quart de leur valeur nominale. Le solde sera libéré au plus tard le 15 janvier de chaque année et pour la première fois le 15 janvier 2003, pour un montant égal au montant des pertes prévisionnelles telles que prévues au plan au titre de l'exercice considéré.
- ⁽²⁸⁾ Le prêt était de fait diminué du montant des investissements déjà réalisés à la date de prise de participation par Geodis. Sur ce total 19 millions d'euros (125 millions de FRF) pourront être abandonnés pour maintenir la situation nette consolidée à 8 millions d'euros (50 millions de FRF) ou pour ramener le résultat à 0 en 2005.
- ⁽²⁹⁾ Informations soumises par la France par lettre du 17 juin 2002.

Tableau n° 4

Opérations en capital (en millions de FRF) à compter de 2001	Souscriptions	Libérations			
	2001	20 décembre 2001	janvier 2003	janvier 2004	janvier 2005
1 ^e augmentation liée aux pertes passées (681,7 millions de FRF en 2000 et 595 millions de FRF en 2001)	1 276,7	1 276,7			
2 ^e augmentation (15 % de 1 475 500 millions de FRF)	221,3				
3 ^e augmentation de capital	1 254,2				
		534,9	636,3	267,9	36,4
(1) Total en millions de FRF	2 752,2	1 811,6	636,3	267,9	36,4
(1) Total en millions d'euros	420	276	97	41	6
(2) Prêt participatif	220				
(3) Surcoût des cheminots	192				
(4) Total (1) + (2) + (3) en millions de FRF	3 164,2				
(4) Total (1) + (2) + (3) en millions d'euros	482				
Rappel: Aide prévue par la décision du 23 mai 2001 en millions d'euros	448				
Rappel: Aide selon le nouvel accord SNCF-Geodis en millions d'euros	489				

(33) Les autorités françaises soutiennent cependant que le montant du financement «effectivement versé» au 31 décembre 2002 est actuellement inférieur aux montants totaux approuvés par la Commission le 23 mai 2001, à savoir:

— soit environ 287,5 millions d'euros⁽³⁰⁾ (1 886 millions de FRF) au titre du capital libéré,

— environ 34 millions d'euros (220 millions de FRF) au titre du prêt participatif et

— environ 6 millions d'euros (37 millions de FRF) au titre du surcoût du personnel déjà encouru,

soit un financement total de environ 327 millions d'euros (2 143 millions de FRF), par rapport à un enga-

gement total de environ 448 millions d'euros (2 938 millions de FRF) prévu par la décision du 23 mai 2001 et un engagement de environ 489 millions d'euros (3 208 millions de FRF) prévu par la France après le 23 mai 2001⁽³¹⁾.

2.3.4. Évolution du résultat net

(34) Selon les dernières informations de la part des autorités françaises, le résultat net consolidé de Sernam était de environ [...] (*) millions d'euros ([...] (*) millions de FRF) en 2000 (pour onze mois d'activité seulement), de environ [...] (*) millions d'euros ([...] (*) millions de FRF) en 2001 et de [...] (*) millions d'euros en juin 2002 (perte susceptible de quasi [...] (*) d'ici fin 2002 avec un résultat «pouvant se limiter à [...] (*) millions d'euros»). Selon les dernières prévisions soumises, le groupe Sernam SA devrait retrouver un résultat net positif à compter de 2006 seulement, alors que la décision du 23 mai 2001 tablait sur un redressement de Sernam SCS à compter de 2004.

⁽³⁰⁾ Selon les calculs de la Commission, l'apport en capital jusqu'à la fin de 2002 s'élèverait de fait à 43,8 + 1 811,6 = 1 855,6 millions de FRF soit 282,9 millions d'euros. L'écart, peu significatif, n'a pas été mis en évidence par les autorités françaises.

⁽³¹⁾ Informations soumises par la France par lettre du 30 janvier 2003.

2.3.5. Hausse des prix de vente

- (35) Selon les informations de la France, Sernam a relevé très sensiblement ses prix de vente unitaires, ces derniers restant dans la fourchette haute du marché. Le prix moyen aux 100 kg est ainsi en hausse de [...] (*) % en messagerie et [...] (*) % en express sur la période juin 2001 à juin 2002.
- (36) Comme élément de preuve à l'égard de la hausse des prix de vente susmentionnée, il a de surcroît été indiqué lors d'une réunion avec la Commission, les autorités françaises et Sernam, qu'une hausse des prix devait bien être le résultat de la diminution des volumes de vente constatés, combiné avec un chiffre d'affaires resté relativement constant.

2.3.6. Réduction du chiffre d'affaires

- (37) La décision du 23 mai 2001 prévoyait une baisse du chiffre d'affaires de SCS Sernam de 18 %⁽³²⁾ pour passer de environ 585 millions d'euros (3 836 millions de FRF) en 1999 à environ 481 millions d'euros (3 152 millions de FRF) fin 2004. Le chiffre d'affaire consolidé serait de environ [...] (*) millions d'euros ([...] (*) millions de FRF) en 2000 selon la lettre de la France du 17 juin 2002 mais de environ [...] (*) millions d'euros ([...] (*) millions de FRF) selon le bilan consolidé de décembre 2000. Cet écart pourrait s'expliquer par une différence de période, la SCS Sernam n'ayant débuté son activité qu'au 1er février 2000, soit un exercice opérationnel 2000 de onze mois. Le chiffre d'affaires s'est ensuite élevé à environ [...] (*) millions d'euros ([...] (*) millions de FRF) en 2001 et à [...] (*) millions d'euros à fin juin 2002⁽³³⁾. Le chiffre d'affaires aurait donc diminué de environ 5 % entre 2000 et 2001 à période égale, mais cette hypothèse n'est pas étayée par des informations comptables.
- (38) Selon le courrier des autorités françaises du 30 janvier 2003, le chiffre d'affaires aurait néanmoins diminué de [...] (*) % entre décembre 2001 et décembre 2002, mais aucun document comptable n'est fourni à ce titre.
- (39) Il y a donc une certaine contradiction dans l'information fournie par la France [à quatre mois d'intervalle⁽³⁴⁾] concernant la diminution du chiffre d'affaires de Sernam, alors que, lors de la réunion susmentionnée entre les services de la Commission et les autorités françaises et Sernam, il a été indiqué que le chiffre d'affaires de Sernam est resté relativement stable.
- (40) Il convient donc de clarifier l'évolution durant la période 2000 à 2002, du chiffre d'affaires de Sernam.

⁽³²⁾ La décision de la Commission du 23 mai 2001 prévoyait une réduction du chiffre d'affaires de 18 %. Le rapport annuel soumis le 17 juin 2002 n'indique qu'une diminution du chiffre d'affaires de 5 % entre 2000 et 2001. Cette baisse serait toutefois plus forte en volume, représentant une baisse de 20 % entre 2000 et 2001.

⁽³³⁾ Voir courrier de la France du 17 juin 2002 point 2b), p. 10, et bilans consolidés du groupe Sernam SA annexés au courrier de la France du 30 janvier 2003.

⁽³⁴⁾ Dans les courriers de la France du 17 juin 2002 et 30 octobre 2002.

2.3.7. Transferts de risques de Geodis à la SNCF

- (41) Geodis devait assumer la responsabilité des risques financiers importants, notamment à l'égard:
- du montant des investissements nécessaires pour le redressement,
 - de la réduction des coûts d'exploitation de Sernam,
 - d'une fuite importante de clientèle due à l'ensemble des mesures de restructuration, sans que la branche messagerie du groupe Geodis ne puisse la reconquérir.

En l'absence de responsabilité illimitée de Geodis pour Sernam, c'est la SNCF qui doit supporter les risques ci-dessus.

2.3.8. Période de restructuration prolongée — Difficultés de Geodis

- (42) Le plan de restructuration est maintenant échelonné sur cinq ans [début 2001 à fin 2005⁽³⁵⁾] avec une année de retard comparé à celui de quatre ans devant débuter début 2000 sur lequel était basée la décision du 23 mai 2001⁽³⁶⁾.
- (43) Dans ce contexte, les autorités françaises font savoir que le retard dans l'adossement de Sernam au groupe Geodis est dû à des circonstances externes postérieures à la décision du 23 mai 2001 et ne serait par conséquent pas imputable ni aux autorités françaises ni à la SNCF vu:
- la caducité de l'accord SNCF-Geodis initial au 30 juin 2001, c'est-à-dire avant début septembre 2001, date à laquelle les autorités françaises considèrent que la décision du 23 mai 2001 est devenue applicable,
 - que «la modification du protocole d'accord entre la SNCF et Geodis est en effet liée aux difficultés financières rencontrées par Geodis dans le courant de l'année 2001, qui ne remettent en rien en cause son engagement de prendre à terme le contrôle de Sernam. Cet engagement a été seulement différé pour permettre à Geodis de redresser et de stabiliser sa propre situation.»⁽³⁷⁾
- (44) Selon les autorités françaises Geodis a néanmoins lancé un plan de redressement très strict qui lui a permis d'améliorer son résultat d'exploitation au 30 juin 2002 de 40 % par rapport au premier semestre de 2001⁽³⁸⁾.

⁽³⁵⁾ Voir notamment courrier de la France du 17 juin 2002, note de couverture: «[...] la mise en œuvre du plan de restructuration a bien démarré en 2001 [...]» et courrier de la France du 30 janvier 2003 point 29, point 31 et son annexe A, plan de quatre ans.

⁽³⁶⁾ Le plan de quatre ans initial s'échelonnait de fin 1999 à fin 2004; voir considérants 47 b) et 88 b) de la décision du 23 mai 2001.

⁽³⁷⁾ Courrier des autorités françaises du 30 janvier 2003 (voir introduction et note point 39).

⁽³⁸⁾ Courrier des autorités françaises du 30 janvier 2003 (voir point 40).

2.3.9. Fermeture et restructuration des sites de production

- (45) La décision de la Commission du 23 mai 2002 prévoyait la fermeture de 35 «sites», passant ainsi de [...] (*) sites à [...] (*) sites sur la période 1999-2003.
- (46) Fin 2002 le nombre de sites s'élève à [...] (*). Ceci en ligne avec l'objectif de [...] (*) sites prévu dans la décision du 23 mai 2001. L'objectif cible de Sernam est d'atteindre [...] (*) sites en 2003.
- (47) Si requis, en contrepartie additionnelle à la restructuration — dont la durée et le budget ont augmenté — la France déclare que Sernam serait prêt à réduire sa capacité en fermant [...] (*) sites supplémentaires dans le courant de l'année 2003 pour atteindre une capacité de [...] (*) sites de production.
- (48) En outre, parallèlement à ces fermetures, [...] (*) sites sont en cours de restructuration, avec pour objectif d'améliorer leur productivité par l'optimisation de leur agencement.

2.3.10. La réduction des effectifs

- (49) Selon la décision du 23 mai 2001, les effectifs de Sernam devaient être réduits pour passer de 5 050 employés en 1999 à 2 600 en 2004. L'objectif visé à cette décision d'atteindre 3 900 employés pour fin 2002 a été pleinement atteint étant donné que Sernam n'employait plus que 3 800 personnes à cette date. L'objectif cible prévu par Sernam est d'atteindre [...] (*) employés fin 2005, alors que la décision du 23 mai 2001 prévoyait 2 600 employés fin 2004.

2.3.11. Nouveau management

- (50) Charles-Henri Broussaud, ancien président de Calberson (Geodis), est nommé président du Sernam en janvier 2002; son expérience professionnelle dans ce secteur est un atout majeur en faveur de la restructuration de Sernam. Selon les autorités françaises, d'autres professionnels reconnus du monde du transport sont nommés au sein de l'équipe de direction.

2.3.12. Filialisation

- (51) Au 1er juin 2001 un système de filialisation a été mis en place. Il s'agit de la gestion des agences en centres de profit, de l'adaptation des moyens des structures régionales au plus près de l'activité et de la fin des plans de transport centralisés.

2.3.13. Système informatique

- (52) En 2001 les systèmes informatiques de Sernam ont été basculés sur ceux de Geodis, dans la perspective du rapprochement entre les deux sociétés (juin 2001 pour la comptabilité et septembre 2001 pour l'exploitation).

2.3.14. Nouveau plan de transport

- (53) Au 1er janvier 2002 la décision fut prise de mettre en place progressivement un nouveau plan de transport,

essentiellement routier, avec pour objectif de diminuer les coûts de transport et de transit par la réduction du nombre de chantiers de transit et leur banalisation technique. Sur les 24 chantiers en fonctionnement en 2000, 13 ont été fermés en 2001.

2.3.15. Mise en concurrence de certains marchés

- (54) Certains marchés surtout relatifs au transport routier traités entre la SNCF et Sernam ont été mis en concurrence⁽³⁹⁾ sous forme de quatre lots. Ces quatre lots ne concernent toutefois pas le transport de presse et de bagages pour le compte de la SNCF, qui doivent néanmoins être ouverts à la concurrence au plus tard le 31 janvier 2003.
- (55) En ce qui concerne i) le marché «bagages», la France indique qu'un avis de mise en concurrence a été publié le 22 mai 2002 auquel seul Sernam a répondu. Le dossier suit son cours. Pour ii) le marché «presse», la France indique qu'un avis a été publié le 8 juillet 2002. Deux candidatures ont été reçues dont celle du Sernam. L'autre candidature ayant été déclarée irrecevable, le nouveau contrat sera normalement passé avec Sernam.

2.3.16. Conclusions de la France

- (56) Selon les autorités françaises, le Sernam a mis en œuvre toutes les dispositions du plan qui étaient de son ressort. Elles ont indiqué à la Commission que les modifications apportées par rapport au plan approuvé en mai 2001 ne relèvent pas de la responsabilité des autorités françaises ou du Sernam, mais sont en partie imputables à la longueur de la procédure d'instruction du dossier d'aide à la restructuration par la Commission, pendant laquelle les conditions économiques ont sensiblement évolué, induisant une dégradation de la situation financière de l'entreprise. L'objectif, pour Sernam, serait bien de rétablir rapidement sa viabilité économique, par une mise en œuvre scrupuleuse du plan de restructuration approuvé par la Commission en 2001, pour ne plus avoir à dépendre d'aides extérieures.

⁽³⁹⁾ Il s'agit des marchés matériels, infrastructure, achats, transport documents commerciaux (grandes lignes), billetterie, plis de service, transports diffus qui ont été regroupés dans les 4 lots suivants: I) transport de plis et de service entre les centres de tri, II) transport de documents commerciaux «grandes lignes», III) transport de billetterie «grandes lignes» et IV) transport de fournitures (pour les directions «Achats», «Matériel», «Infrastructure» et transport diffus). Ces mises en concurrence ont été publiées au JO du 18.2.2002. Le contrat «plis de services» a été attribué à la société TCS extérieure au groupe SNCF avec un démarrage de la prestation le 4 novembre 2002. Le contrat «transport de documents commerciaux» de la direction grandes lignes a été attribué à Sernam avec démarrage de la prestation au 1er janvier 2003, la SNCF n'ayant pas reçu de candidatures autres que celle du Sernam pour ces deux lots. Pour les contrats de transport de la direction du matériel, de l'infrastructure, de la direction des achats et le transport diffusé, les dossiers devraient être approuvés pour une application au 1er février 2003. Selon les informations des autorités françaises, la durée des contrats est une durée «ferme» de deux ans, avec la possibilité pour un an pour les lots I, II et III. Il est envisagé pour le lot IV (plus difficile à renouveler) une durée de deux ans, plus 2 fois 1 an, soit quatre ans au total.

(57) La Commission rappelle à cet égard qu'une décision de sa part est applicable dès sa notification à l'État membre, qui, dans ce cas, a eu lieu le 23 mai 2001.

2.4. Plainte du 8 juillet 2002

2.4.1. *Non-respect de la décision de la Commission du 23 mai 2001*

(58) Les plaignants indiquent dans leur plainte soumise par lettre du 8 juillet 2002, que les aides reçues et à recevoir par Sernam doivent être qualifiées d'aides nouvelles, illégales (non notifiées) et incompatibles avec le traité, étant donné que les principales conditions sur laquelle reposait la décision n'ont pas été respectées. À savoir la non-acquisition de 60 % du Sernam par Geodis, la transformation du Sernam en SA et donc l'absence de responsabilité de Geodis pour les dettes du Sernam, l'absence de participation financière par Geodis à hauteur de 86 millions d'euros (564 millions de FRF) pour financer la restructuration de Sernam, la non-ouverture à la concurrence de la prestation de services de transport effectués par Sernam pour la SNCF (transport de bagages, presse et fournitures) qui devait être effective dès le 1er février 2003, l'absence des principaux éléments de restructuration prévus (absence d'une réduction significative des activités de Sernam, absence des efficiences et synergies étant donné que l'intégration de Sernam avec Geodis/Calberson n'a pas eu lieu, absence de la fermeture de 35 sites commerciaux, absence de la réduction de 18 % du chiffre d'affaires et de la réduction de 2 450 employés).

(59) Selon les plaignants, il ne serait pas possible à la SNCF d'obtenir un retour sur investissement raisonnable à l'égard de la restructuration de Sernam, au regard du principe de l'investisseur en économie de marché, des financements passés de la SNCF en faveur de Sernam à compter de 1993.

2.4.2. *Aides concernées*

(60) Dès lors que la décision de la Commission est considérée par les plaignants comme inapplicable, ceux-ci considèrent toutes les aides en faveur du Sernam comme illégales. Dans ce contexte la plainte énumère les aides suivantes:

a) les aides accordées à compter du 1er février 2000 ⁽⁴⁰⁾:

- la dotation en capital à hauteur de 43,8 millions de FRF par la SNCF lors de la création du Sernam comme filiale,
- la ligne de crédit accordé par la SNCF (950 millions de FRF),

⁽⁴⁰⁾ Date à laquelle toutes les relations entre la SNCF et la SCS Sernam ont été contractualisées. Les montants énumérés sont repris au tableau n° 1 de la présente décision.

— l'aide à la restructuration 1 944 millions de FRF (1 300 millions de FRF, 394 millions de FRF et 250 millions de FRF),

b) les aides accordées après le 31 mai 2001 ⁽⁴¹⁾:

- couvertures de pertes de Sernam par la SNCF (1 277 millions de FRF au lieu de 950 millions de FRF) pour la période 2000-2001,
- financement courant par la SNCF des pertes de Sernam,
- nouvelle injection de 1 475 millions de FRF (au lieu de 1 300 millions de FRF prévu par la décision de la Commission) pour couverture de pertes de 2002 à 2005,
- autres subventions pour la restructuration de Sernam, en tenant compte d'un nombre plus limité de licenciements (pour un coût de 192 millions de FRF au lieu de 394 millions de FRF prévu), et en tenant compte que le nombre de sites à clôturer (prévu au nombre de 35 par la décision de la Commission) n'est plus spécifié;

c) enfin, la plainte énumère l'assistance commerciale et logistique de la SCNF à Sernam entre le 1er février 2000 et le 31 janvier 2003 ⁽⁴²⁾ pour le transport de presse, de bagages et de fournitures (222 millions de FRF et 140 millions de FRF) et un potentiel prolongement de cette assistance au-delà du 31 janvier 2003. En particulier:

- pour le transport de bagages et de presse, il s'agit d'un montant d'aide de 222 millions de FRF versé dans la période du 1er février 2000 à la fin de 2000,
- pour le transport de fournitures, il s'agit de 140 millions de FRF dans la période du 1er février 2000 à la fin de 2000.

(61) En somme, selon les plaignants, il s'agirait d'un montant d'aide dépassant de 300 millions de FRF le montant autorisé (décision de la Commission du 23 mai 2001) et qui serait versé sans respecter les conditions.

(62) En outre, contrairement à ce que les autorités françaises ont indiqué, les plaignants soutiennent que Sernam aurait embauché du personnel provenant des concurrents et aurait, jusqu'à peu, pratiqué des prix de ventes en dessous de ceux du marché ou du moins dans la «tranche basse» de celui-ci. La hausse récente de 20 % de ses tarifs aurait entraîné une perte de 40 % de ses volumes de vente.

⁽⁴¹⁾ Date à laquelle Geodis devait acquérir 60 % de Sernam.

⁽⁴²⁾ Date à laquelle l'assistance commerciale (transport de fournitures, de presse et de bagages pour le compte de la SNCF) doit être ouverte à la concurrence.

2.4.3. *Distorsion de la concurrence internationale*

- (63) Selon les indications plus générales et introductives de la plainte, les activités économiquement non efficaces effectuées par des opérateurs publics (tels que Sernam), la pratique incriminée de «subsidés croisés» (depuis des segments fermés à la concurrence vers des segments ouverts), les augmentations de parts de marché au niveau international sur le marché ouvert à la concurrence et la pratique de prix agressifs ont rendu la tâche de maintenir leurs opérations commerciales sur le marché en question, difficile aux plaignants. Selon les plaignants, l'aide octroyée sur une base illégale distord la concurrence non seulement sur des segments du marché national (ouvert à la concurrence), mais également au-delà de la frontière française, en induisant des bénéfices réduits, voire des pertes, aux concurrents de telles entreprises publiques.

2.4.4. *Demande de suspension et de récupération*

- (64) Les plaignants déclarent que la plainte couvre toutes les aides en faveur de Sernam à compter du 1er février 2000 jusqu'au 31 mai 2001 et du 31 mai 2001 à la date de la plainte ⁽⁴³⁾ (voir ci-dessus), et requièrent que la Commission les déclare illégales et examine leur compatibilité avec le traité CE.
- (65) De plus, les plaignants réclament que la Commission ordonne:
- la récupération de toute aide qui serait incompatible avec le traité CE et perçue par Sernam entre le 1er février 2000 et la date de la plainte,
 - ordonne, *via* injonction, la récupération de l'aide couverte par la décision de la Commission du 23 mai 2001 qui fut versée à partir du 1er février 2000 jusqu'au jour de la plainte, et
 - ordonne, *via* injonction, la suspension de tout paiement d'aide future en faveur de Sernam (incluant celles couvertes par la décision de la Commission du 23 mai 2001 (et celles qui n'auraient pas encore été payées bien qu'éventuellement promises) ainsi que toute aide non couverte par la décision du 23 mai 2001).

3. APPRÉCIATION DE LA MESURE

3.1. **Présence d'aide**

- (66) Selon l'article 87, paragraphe 1, du traité, «sont incompatibles avec le marché commun, dans la mesure où elles affectent les échanges entre États membres, les aides accordées par les États ou au moyen de ressources de l'État sous quelque forme que ce soit qui faussent ou menacent de fausser la concurrence en favorisant certaines entreprises ou certaines productions».

⁽⁴³⁾ Dans la plainte les mots «jusqu'à la date d'aujourd'hui» sont utilisés. Il est par conséquent considéré qu'il est fait référence à la date de la plainte.

3.1.1. *Mesures couvertes par la décision du 23 mai 2001*

- (67) Selon les informations à disposition de la Commission, celle-ci maintient, à ce stade, que les éléments constitutifs ou non d'aides d'État, tels que constatés dans la décision de la Commission du 23 mai 2001, sont toujours présents. Il y a donc lieu de maintenir l'appréciation quant à la présence d'aides d'État à la restructuration de Sernam selon laquelle:
- la coopération logistique entre la SNCF et la SCS Sernam depuis le 1er février 2000 ne constitue pas une aide d'État, et
 - les autres mesures (l'assistance commerciale et le redressement) constituent des aides d'État au sens de l'article 87, paragraphe 1.

3.1.2. *Mesures intervenues après le 23 mai 2001*

- (68) Les augmentations de capital souscrites par la SNCF après la décision du 23 mai 2001 permettant de mettre en application des subventions publiques en faveur de la restructuration de Sernam dans un contexte non approuvé par la Commission le 23 mai 2001 (contexte prévoyant un budget total dépassant celui de la décision du 23 mai 2001 et une durée de la restructuration dépassant celle de cette même décision), doivent être considérées comme des aides d'État, étant donné que le capital ainsi mis à disposition provient de fonds publics, que leur octroi est imputable à une décision des autorités publiques et qu'il favorise une entreprise en difficulté opérant sur un marché ouvert à la concurrence internationale et menace ainsi de fausser la concurrence et d'affecter les échanges entre États membres.
- (69) La somme de 67 millions d'euros que Geodis ne versera apparemment pas et que les autorités françaises sont susceptibles de compenser d'ici à la fin de la restructuration de Sernam en l'absence d'une autre source financière constituerait également une aide d'État pour les mêmes raisons.
- (70) Il est donc constaté que les mesures nouvelles constituent des aides d'État au sens de l'article 87, paragraphe 1, du traité CE.

3.2. **Base juridique**

- (71) La Commission doit analyser les faits nouveaux afin de constater, sur base de la décision du 23 mai 2001, dans quelle mesure ils sont ou non conformes à cette décision.
- (72) D'autre part, elle doit vérifier la compatibilité des éléments de fait nouveaux, avec les «Lignes directrices communautaires pour les aides d'État au sauvetage et à la restructuration d'entreprises en difficulté» ⁽⁴⁴⁾ (ci-après les «lignes directrices»).

⁽⁴⁴⁾ JO C 288 du 9.10.1999.

3.3. Évaluation de la compatibilité

3.3.1. La décision du 23 mai 2001: éléments respectés

(73) Basé sur les informations fournies par les autorités françaises, la Commission constate que la décision du 23 mai 2001 a été respectée principalement en ce qui concerne les éléments suivants:

- l'évolution en termes de fermetures de sites, avec [...] (*) sites ouverts fin 2002 conformément à l'objectif de réduction à [...] (*) sites, tel que fixé par la décision du 23 mai 2001. L'objectif cible de Sernam est d'atteindre [...] (*) sites conformément à la décision,
- l'évolution en termes de réorganisation de sites de production, dont [...] (*) sont en cours de restructuration,
- la mise en place de formations pour les employés,
- l'évolution en termes de nombre d'employés avec 3 800 personnes fin 2002 contre 3 900 au maximum requis par la décision du 23 mai 2001. Sernam compte atteindre [...] (*) employés fin 2005, alors que la décision du 23 mai 2001 prévoyait 2 600 employés fin 2004,
- la mise en place progressive d'un nouveau plan de transport avec la fermeture en 2001 de 13 chantiers de transit sur 24 en 2000,
- le basculement en 2001 des systèmes informatiques de Sernam sur ceux de Geodis,
- l'évolution de la mise en concurrence des marchés apparaît comme satisfaisante compte tenu des indications fournies par la France.

(74) Bien que la Commission constate que l'évolution concernant les points susmentionnés est conforme à la décision du 23 mai 2001, il est constaté que leur accomplissement définitif n'est pas encore atteint et doit être vérifié.

3.3.2. La décision du 23 mai 2001: éléments non respectés

(75) La Commission constate que la décision du 23 mai 2001 n'a pas été respectée principalement en ce qui concerne les éléments suivants:

- la prise de participation de Geodis à hauteur de 60 % du capital de Sernam n'a pas été effectuée,
- la transformation de Sernam en SCS (Société en commandite simple, devant rendre Geodis indéfiniment responsable de Sernam) n'a pas été maintenue. Sernam SCS fut retransformée en Sernam SA (société anonyme), permettant ainsi la participation de Geodis à 15 % du capital de Sernam avec une responsabilité limitée. À ceci vient s'ajouter le transfert du risque de Geodis à la SNCF concernant i) le montant des investissements nécessaires pour le redressement, ii) la réduction appropriée des coûts d'exploitation de Sernam et iii) une fuite importante de clientèle,
- les augmentations de capital souscrites par la SNCF (ou tout autre moyen) qui permettent de mettre en application des subventions publiques en faveur de la restructuration de Sernam dans un contexte différent de celui approuvé par la Commission le 23 mai 2001 et qui permettent, *in fine*, de dépasser le montant d'aide autorisé. Il est donc considéré que ces augmentations de capital n'ont pas été versées en conformité avec la décision du 23 mai 2001,
- l'application des aides supplémentaires prévues, nécessiterait en tout cas des contreparties adéquates, qui n'ont pas été fournies à ce stade. Bien que la France ait proposé la fermeture de [...] (*) sites additionnels de Sernam, il n'est pas clair, d'une part, si cette contrepartie serait suffisante et, d'autre part, si elle serait acceptable compte tenu du nouveau contexte du dossier tel que décrit plus haut.
- le décalage et le prolongement d'une année du plan de restructuration n'ont pas été autorisés, et nécessiteraient des contreparties adéquates de la part de Sernam,
- l'évolution des résultats du groupe qui ne progresse que lentement ne semble pas conforme à l'évolution prévue,
- les accords entre la SNCF, Geodis et COGIP contiennent des clauses contraires au droit communautaire, qui ne sont de toute évidence pas compatibles avec la décision du 23 mai 2001. Il s'agit notamment des clauses stipulant que les accords susmentionnés seront révoqués au cas où une ou plusieurs institutions européennes seraient amenées à agir (que la Commission ouvre la procédure d'enquête ou que le dossier fasse l'objet d'un recours devant la Cour de justice des Communautés européennes).

(76) Compte tenu de ce qui précède, les autorités françaises sont priées d'apporter toute information utile pouvant éclaircir les points susmentionnés et d'indiquer dans quelle mesure d'autres subsides que ceux repris dans la liste ci-dessus seraient prévus.

3.3.3. La décision du 23 mai 2001: éléments dont le respect est à vérifier

(77) Compte tenu des éléments d'information à disposition de la Commission, celle-ci constate que, au stade actuel, elle n'est pas en mesure de vérifier la compatibilité des points suivants avec la décision du 23 mai 2001:

- il n'est pas clair dans quelle mesure une réduction de 18 % du chiffre d'affaires de Sernam a eu lieu, vu les éléments d'information contradictoires soumis par la France,
- il apparaît que Geodis ne va pas payer les 67 millions d'euros tel que prévu d'ici à la fin de la restructuration de Sernam. Il n'est pas clair si, dans ce cas les autorités françaises vont remplacer ce montant d'ici à la fin de la restructuration de Sernam. Si ce montant devait être remplacé par l'État, il devrait être considéré comme une aide octroyée de manière non conforme à la décision du 23 mai 2001, et comme telle, examinée par la Commission,
- la mutation de l'entreprise vers une messagerie express au détriment de la messagerie traditionnelle et le développement des services innovants tels que les livraisons de nuit et la distribution de palettes pour grandes surfaces (donc la mutation de l'entreprise vers le groupage en s'éloignant du marché du transport routier, surcapacitaire en Europe) ont-ils eu lieu?
- selon les informations de la France, la mise en concurrence des marchés «presse», «bagages» et «fournitures» ont eu lieu. Il reste à vérifier, information à l'appui (en particulier communication des références de publication des avis de marché), pour tous les marchés en question (presse, bagages et fournitures) si la mise en application de cette mise en concurrence était effective aux dates prévues,
- étant donné que les autorités françaises n'ont pas mentionné de changements concernant les sommes autorisées par la Commission concernant le transport de bagages, de presse 34 millions d'euros (222 millions de FRF) et de fournitures 21 millions d'euros (140 millions d'euros), la Commission présume que ce budget est resté inchangé. En cas de changement, la France est néanmoins requise d'en informer la Commission,

— la mise à niveau de la qualité des services visant l'obtention d'un certificat ISO est-elle en cours?

— l'investissement en assistance technique a-t-il eu lieu?

(78) Les autorités françaises sont priées d'apporter toute information utile pouvant éclaircir les points susmentionnés.

3.3.4. (Re)qualification de l'aide

- (79) À la lumière de ce qui précède, il est constaté que l'aide à la restructuration en faveur de Sernam, telle qu'approuvée par la Commission le 23 mai 2001 a été versée alors que les conditions d'octroi ne correspondaient pas à celles sur lesquelles la Commission s'est basée en adoptant la décision du 23 mai 2001. Ne correspondant pas aux critères de l'approbation, l'aide versée en faveur du «nouveau» projet de restructuration — fondamentalement modifié par rapport au 23 mai 2001 — doit donc être considérée comme mise en application de façon abusive au sens du règlement 659/1999 du Conseil ⁽⁴⁵⁾ portant modalités d'application de l'article 87 (ex article 93) du traité CE [article 1er, point g)].
- (80) Sur la base de ces faits, la Commission considère que l'aide à la restructuration approuvée le 23 mai 2001 ⁽⁴⁶⁾ (dès lors dite «existante») doit être (re)qualifiée en aide dite «nouvelle», vu que la Commission doit encore établir sa compatibilité avec le traité CE.
- (81) À cet égard, les aides versées sous forme d'augmentations de capital souscrites par la SNCF (ou tout autre moyen) permettant de mettre en application des subventions publiques en faveur de la restructuration de Sernam dans un contexte différent de celui approuvé par la Commission le 23 mai 2001 (et permettant, *in fine*, de dépasser le montant d'aide autorisé) doivent, d'autre part être considérées comme «illégalles» et versées de façon abusives, vu qu'elles ont déjà été mises en application (les augmentations de capital ont déjà été effectuées et leur libération sera automatique (à échéance prévue) et ne requiert pas de décision administrative additionnelle).
- (82) Dans la mesure où les autorités françaises se sont engagées à mettre les marchés de transport de bagages, de presse, et de fournitures en concurrence à des dates précises et dans la mesure où cet engagement a été respecté, la Commission considère que ces aides n'ont pas été versées sous de nouvelles conditions étant donné que les dates de mise en concurrence n'ont pas changées et leur application n'aurait pas été effectuée de manière illégale. Le plein respect de la décision du 23 mai 2001 doit néanmoins être vérifié entièrement.

⁽⁴⁵⁾ JO L 83 du 27.3.1999.

⁽⁴⁶⁾ Ceci à l'exception de l'apport en capital initial d'environ 7 millions d'euros par rapport à la qualification duquel la Commission exprime des doutes.

(83) De même, si des fonds étatiques dont le versement est imputable à l'État devaient remplacer le montant de 67 millions d'euros il s'agirait d'une aide «nouvelle», «illégal» et versée de façon abusive, car mise en application sans autorisation par la Commission.

3.3.5. Mesures nouvelles: retour à la viabilité

(84) Bien que la Commission puisse constater qu'un certain nombre d'éléments requis par la décision du 23 mai 2001 sont en voie d'accomplissement (notamment la réduction et la réorganisation de sites, la réduction du personnel et la réorganisation du plan de transport), elle constate également que les éléments clés pour la mise en œuvre de la restructuration, sur lesquels était largement basée la décision du 23 mai 2001, n'ont pas été appliqués. Il s'agit notamment de la privatisation du Sernam avant/pendant restructuration, de la conversion de Sernam en SCS qui n'a pas été maintenue, de l'absence présumée de fonds privés requis, d'une augmentation substantielle des montants d'aide et de la prolongation ainsi que du décalage d'une année du plan de restructuration. Le partenaire devant reprendre Sernam ne paraît pas susceptible d'être en mesure de sauver Sernam dans l'immédiat. Au contraire, selon les termes des accords signés avec la SNCF, il apparaît que Geodis et COGIP ne veulent apparemment reprendre le groupe Sernam que si ce dernier a été suffisamment remis à flot par des fonds de l'État. Ceci permet aux investisseurs d'éviter toute prise de risques à l'égard de la restructuration de Sernam, tout en bénéficiant, *in fine*, des aides versées à celle-ci.

(85) Bien qu'une participation privée majoritaire ne soit, *a priori*, pas un facteur indispensable au sens des *lignes directrices*⁽⁴⁷⁾ pour l'approbation d'une aide à la restructuration, l'absence d'une telle participation dans le présent cas soustrait un critère important à l'égard de la réussite d'une telle restructuration.

(86) Une telle analyse est cependant difficile étant donné que les autorités françaises n'ont pas soumis un nouveau plan de restructuration complet et actualisé dans le cadre de ce dossier. Un tel plan devrait notamment inclure le détail du coût de restructuration et le plan de financement correspondant, la prévision des résultats de l'entreprise pendant la durée de la restructuration, différents scénarios de restructuration tenant compte d'une rupture du partenariat avec Geodis et Cogip, un «business plan» expliquant les changements structurels, la réorientation des activités, la fermeture, rénovation ou ouverture de sites, la réduction de capacité (les contreparties fournies), le détail des avantages et problèmes posés par la nécessité de licenciement et d'embauche de nouveau personnel, la structure du marché et de la concurrence, l'évolution des prix pratiqués, les facteurs

principaux devant rendre la restructuration crédible, etc. Ces éléments sont soit totalement absents des informations présentées par la France, soit présentés de façon incomplète.

(87) D'autre part, les alternatives possibles pour la restructuration de Sernam, si, suite à la présente ouverture de la procédure formelle d'enquête, l'accord entre la SNCF, Geodis et COGIP était révoqué, ne sont pas claires. Néanmoins, la rupture de l'accord rendrait caduc le nouveau projet de restructuration (tel que la Commission vient d'en prendre connaissance).

(88) Bien que, selon les nouvelles prévisions, la viabilité de Sernam soit attendue pour début 2006, l'évolution du résultat net du groupe ne progresse que lentement.

(89) Compte tenu des circonstances décrites ci-dessus, la Commission estime qu'une nouvelle analyse de ce dossier, substantiellement différent de celui qu'elle a approuvé le 23 mai 2001, est indispensable.

(90) En conclusion, la Commission exprime des doutes quant au rétablissement de la viabilité de Sernam tel que requis par les *lignes directrices* communautaires sur les aides à la restructuration.

3.3.6. Mesures nouvelles: distorsions de concurrences indues

(91) Le concept de restructuration de Sernam est maintenant uniquement basé sur un financement étatique dont le volume a augmenté sans que des contreparties correspondantes aient été apportées, contrairement au point 3.2.4. b) et/ou c) des *lignes directrices*.

(92) Un retard de calendrier par rapport à celui initialement adopté est annoncé dans le rapport annuel soumis par les autorités françaises. Selon le point 3.2.4. d) des *lignes directrices*, un tel retard ne serait acceptable que pour des raisons non imputables à l'entreprise ou à l'État membre concerné. Si tel n'est pas le cas, le montant d'aide doit être réduit en conséquence.

(93) Bien que les autorités françaises indiquent que le retard pris ne leur est pas imputable, l'accord avec Geodis aurait donc dû être mis en application avant sa date d'expiration soit le 30 juin 2001, vu l'applicabilité de cette décision à compter du 23 mai 2001. Le retard est donc bien imputable à la France, qui n'a pas fait appliquer cet accord suite à la décision du 23 mai 2001.

(94) Vu ce qui précède et vu l'incertitude d'un apport de contreparties adéquates de la part de Sernam aux aides à la restructuration en sa faveur, la Commission exprime des doutes quant à la possibilité de prévenir des distorsions de concurrence indues sur le marché.

⁽⁴⁷⁾ Pour plus d'informations, se référer aux «Lignes directrices communautaires pour les aides d'État au sauvetage et à la restructuration d'entreprises en difficulté» (JO C 288 du 9.10.1999).

3.3.7. Mesures nouvelles: aide limitée au minimum

(95) Bien qu'un certain nombre d'explications aient été fournies à l'égard de l'aide additionnelle de 41 millions d'euros et de potentiellement 67 millions d'euros supplémentaires, la Commission ne dispose pas d'informations suffisamment détaillées pour pouvoir vérifier dans quelle mesure ces aides supplémentaires pourraient amener l'entreprise à disposer de liquidités excédentaires qu'elle pourrait consacrer à des activités agressives susceptibles de provoquer des distorsions sur le marché. Tout au contraire, les aides supplémentaires non autorisées, le prolongement du plan de restructuration, accompagnés de doutes quant aux réelles réductions des activités (chiffre d'affaires) indiquent que l'aide pourrait ne pas être limitée au minimum nécessaire, ce qui pourrait amener Sernam à disposer de sommes excédentaires lui permettant d'exercer une politique agressive sur le marché ⁽⁴⁸⁾, alors que des doutes subsistent quant à sa capacité de retrouver la viabilité économique.

(96) En outre, compte tenu des indications fournies par les plaignants selon lesquelles Sernam aurait embauché du personnel provenant des concurrents et aurait, jusqu'à peu, pratiqué des prix de ventes en dessous de ceux du marché ou du moins dans la «tranche basse» de celui-ci, la Commission doit vérifier dans quelle mesure les aides à la disposition de Sernam lui permettraient effectivement de mener une politique agressive sur le marché en cause.

(97) De plus la Commission rappelle le principe de l'aide unique (*one time last time*) qui implique qu'une aide à la restructuration ne peut être versée qu'une seule fois. À cet égard il n'est pas clair si les autorités françaises ont augmenté le budget de l'aide ou si elles versent de nouvelles aides à la restructuration.

3.4. Résumé des doutes de la Commission

(98) Au vu de ce qui précède la Commission a des doutes:

- quant à l'application conforme de l'aide à la restructuration de Sernam avec la décision du 23 mai 2001,
- quant à la compatibilité avec le traité de toutes les aides susmentionnées qualifiées ou requalifiées de nouvelles et/ou d'aides versées de façon abusives,

- quant au retour à la viabilité de Sernam dans un délai raisonnable,
- quant à la possibilité de prévenir des distorsions de concurrence indues,
- quant à la limitation de l'aide au minimum nécessaire, et
- quant au principe de l'aide unique (*one time last time*).

(99) La Commission rappelle, d'autre part, qu'il est nécessaire de vérifier que les éléments dont l'évolution fut retenue comme conforme à la décision du 23 mai 2001 aient été finalisés correctement (notamment pour la mise en concurrence effective des marchés concernés au 31 janvier 2003).

(100) Ces doutes rendent nécessaire une nouvelle analyse du dossier sur base d'un plan complet de restructuration actualisé et reflétant les nouvelles circonstances.

(101) Compte tenu des considérations qui précèdent, la Commission invite la France, dans le cadre de la procédure de l'article 88, paragraphe 2, du traité CE, à présenter ses observations et à lui fournir dans un délai d'un mois à compter de la réception de la présente tous les documents, informations et données nécessaires (notamment celles requises au chapitre 3.3 ci-dessus) pour apprécier la compatibilité de l'aide. La Commission adoptera une décision sur la base des éléments dont elle dispose. Elle invite vos autorités à transmettre immédiatement une copie de cette lettre au bénéficiaire potentiel de l'aide.

(102) La Commission rappelle à la France l'effet suspensif de l'article 88, paragraphe 3, du traité CE et se réfère à l'article 14 du règlement (CE) n° 659/1999 qui prévoit que toute aide illégale pourra faire l'objet d'une récupération auprès de son bénéficiaire.

(103) La Commission rappelle également que l'article 11 du règlement (CE) n° 659/1999 lui permet, après avoir donné à l'État membre concerné la possibilité de présenter ses observations, d'arrêter une décision enjoignant à l'État membre de suspendre le versement de toute l'aide illégale, jusqu'à ce qu'elle statue sur la compatibilité de cette aide avec le marché commun («injonction de suspension»).

⁽⁴⁸⁾ Les marchés concernés sont essentiellement ceux du transport routier et de groupage.

Πληροφορίες που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση

(2003/C 182/03)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Αριθμός ενίσχυσης: XT 48/02

Κράτος μέλος: Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

Περιφέρεια: Ομόσπονδο κρατίδιο Μεκλεμβούργου-Πρόσω Πομερανίας

Τίτλος του εφαρμοζόμενου καθεστώτος ή επωνυμία του δικαιούχου της χορηγούμενης μεμονωμένης ενίσχυσης: Οδηγίες του Υπουργείου Εργασίας και Κατασκευών για την προώθηση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, της 10ης Απριλίου 2002

Νομική βάση: Richtlinien zum Arbeitsmarkt- und Strukturentwicklungsprogramm (ASP) für Mecklenburg-Vorpommern (Amtsblatt für Mecklenburg-Vorpommern vom 19. April 2002), D.7.1/2 Richtlinien des Ministeriums für Arbeit und Bau zur Förderung der Anpassungsfähigkeit der Unternehmen und der Beschäftigten

Ετήσιες δαπάνες που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο του καθεστώτος ή συνολικό ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην επιχείρηση: 15,1 εκατομμύρια EUR (νέες χορηγήσεις, περιλαμβανομένων των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων για τα επόμενα οικονομικά έτη)

Μέγιστη ένταση ενίσχυσης: Έως το 75 % των επιλέξιμων δαπανών για προγραμματισμό, προσωπικό και πάγια στοιχεία ενεργητικού. Οι τιμές έντασης εξαρτώνται από το είδος των μέτρων επαγγελματικής εκπαίδευσης (γενικά ή ειδικά), από το είδος της άμεσα ωφελούμενης επιχείρησης (μεγάλου μεγέθους ή μικρομεσαία) και από το κατά πόσον το εκάστοτε μέτρο αφορά μειονεκτούντες εργαζομένους

Ημερομηνία εφαρμογής: Από την 1η Ιουνίου 2002

Διάρκεια χορήγησης του καθεστώτος ή της μεμονωμένης ενίσχυσης: Από την 1η Ιουνίου 2002 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006

Στόχος της ενίσχυσης: Σκοπός των ενισχύσεων είναι η σταθεροποίηση και διασφάλιση θέσεων εργασίας, καθώς και η ενίσχυση της ευελιξίας και κινητικότητας των εργαζομένων, με την απόκτηση προσόντων που να ανταποκρίνονται στις εκάστοτε ανάγκες και στα δεδομένα του χώρου εργασίας

Οικείοι οικονομικοί τομείς: Σύνολο τομέων της οικονομίας

Επωνυμία και διεύθυνση της επιδοτούσας αρχής:

Versorgungsamt Rostock
Herr Dr. Regner
Erich-Schlesinger-Straße 35
D-18059 Rostock

Αριθμός ενίσχυσης: XT 60/02

Κράτος μέλος: Ηνωμένο Βασίλειο

Περιφέρεια: West Midlands περιοχή στόχου 2

Τίτλος του εφαρμοζόμενου καθεστώτος ή επωνυμία του δικαιούχου της χορηγούμενης μεμονωμένης ενίσχυσης: Birmingham and Solihull Learning Skills Council Automotive Training (Obj2/02/1/1.4, Obj2/02/2/1.5 & Obj2/02/3/1.6)

Νομική βάση: Employment Act 1973, Sections 2(1) and 2(2), as substantiated by Section 25 of the Employment and Training Act 1998; Learning Skills Act 2000

Ετήσιες δαπάνες που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο του καθεστώτος ή συνολικό ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην επιχείρηση:

Συνολική δημόσια δαπάνη 800 000 GBP:

2002: 400 000 GBP

2003: 400 000 GBP

Μέγιστη ένταση ενίσχυσης: 75 % για MME στην περιοχή του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Η εν λόγω ενίσχυση θα χορηγηθεί σε 446 εταιρείες. Καμία MME δεν θα λάβει ποσό άνω των 125 000 GBP

Ημερομηνία εφαρμογής: 1η Σεπτεμβρίου 2002

Διάρκεια χορήγησης του καθεστώτος ή της μεμονωμένης ενίσχυσης: 31 Δεκεμβρίου 2003

Στόχος της ενίσχυσης: Η παροχή γενικής εκπαίδευσης με σκοπό την αναβάθμιση των προσόντων των εργαζομένων και κατ' αυτόν τον τρόπο τη βελτίωση της γενικής οικονομικής παραγωγικότητας της ενισχυόμενης περιοχής. Η εκπαίδευση που θα ενισχυθεί στο πλαίσιο του προγράμματος θα είναι γενικού τύπου βάσει αναγνωρισμένων εθνικών προτύπων όπως τα NVQ και θα είναι μεταβιβάσιμη μεταξύ οικονομικών τομέων (βλέπε επισυναπτόμενα δικαιολογητικά)

Οικείοι οικονομικοί τομείς: Άλλοι τομείς μεταποίησης: Αυτοκίνητα οχήματα, με την επιφύλαξη ειδικών κανόνων σε κανονισμούς και οδηγίες όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις σε ορισμένους τομείς

Επωνυμία και διεύθυνση της επιδοτούσας αρχής:

Paul Cornick, Manufacturing Sector Coordinator
(0121 345 4621) or Karen Brown (0121 345 4511)
Birmingham and Solihull LSC
Chaplin Court, 80 Hurst Street
Birmingham B 5 4TG
United Kingdom

Έγκριση των κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ**Περιπτώσεις όπου η Επιτροπή δεν προβάλλει αντίρρηση**

(2003/C 182/04)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Ημερομηνία έκδοσης της απόφασης: 11.6.2003**Κράτος μέλος:** Ισπανία**Αριθμός ενίσχυσης:** N 50/B/03**Τίτλος:** Ενίσχυση στον αλιευτικό τομέα (Ανδαλουσία)**Στόχος:** Διευκόλυνση της ανάπτυξης ορισμένων δραστηριοτήτων του αλιευτικού τομέα (υδατοκαλλιέργεια, μεταποίηση και εμπορία, προώθηση προϊόντων, εξοπλισμός αλιευτικών λιμένων και κατάρτιση) στην περιφέρεια της Ανδαλουσίας**Νομική βάση:** Orden por la que se dictan normas para el fomento de la diversificación económica y el empleo en las comarcas y localidades afectadas por la interrupción de la actividad de la flota andaluza que operaba en los caladeros de Marruecos**Προϋπολογισμός:** 52 400 000 EUR**Ένταση ή ποσό της ενίσχυσης:** Σύμφωνα με τα ποσοστά που προβλέπονται στους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 2792/1999 του Συμβουλίου και (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής**Διάρκεια:** 2003-2005**Άλλες πληροφορίες:** Ετήσια έκθεση

Το κείμενο της απόφασης στην (στις) αυθεντική(-ές) γλώσσα(-ες), χωρίς τα εμπιστευτικά στοιχεία, είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids**Ένταση ή ποσό της ενίσχυσης:** Κυμαινόμενη, πάντα κάτω από 50 %**Διάρκεια:** Έως το τέλος του 2004

Το κείμενο της απόφασης στην (στις) αυθεντική(-ές) γλώσσα(-ες), χωρίς τα εμπιστευτικά στοιχεία, είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids**Ημερομηνία έκδοσης της απόφασης:** 23.4.2003**Κράτος μέλος:** Σουηδία**Αριθμός ενίσχυσης:** N 631/02**Τίτλος:** Αποδοτική και φιλική προς το περιβάλλον παροχή ενέργειας**Στόχος:** Προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και από ενεργειακή άποψη αποδοτικών τεχνολογιών και προϊόντων**Νομική βάση:** Förordning om bidrag till åtgärder för en effektiv och miljöanpassad energiförsörjning**Προϋπολογισμός:** 2003-2007: 675 εκατομμύρια SEK (περίπου 74 εκατομμύρια EUR)**Ένταση ή ποσό της ενίσχυσης:**

Επενδυτικές ενισχύσεις για προστασία του περιβάλλοντος

— 40 % για συνοικιακό δίκτυο θέρμανσης

— έως 100 % για E & A στον τομέα της αιολικής ενέργειας

— 25 % για προανταγωνιστική ανάπτυξη

Διάρκεια: Έως το τέλος του 2012**Άλλες πληροφορίες:** Ετήσια έκθεση

Το κείμενο της απόφασης στην (στις) αυθεντική(-ές) γλώσσα(-ες), χωρίς τα εμπιστευτικά στοιχεία, είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids**Ημερομηνία έκδοσης της απόφασης:** 21.1.2003**Κράτος μέλος:** Γερμανία**Αριθμός ενίσχυσης:** N 733/02 (ex CP 176/02)**Τίτλος:** Ενίσχυση της κινηματογραφικής παραγωγής στο Γερμανικό Land Schleswig-Holstein — «Gesellschaft zur Förderung audiovisueller Werke in Schleswig-Holstein MSH mbH»**Στόχος:** Κινηματογράφος**Νομική βάση:** Leitlinien der „Gesellschaft zur Förderung audiovisueller Werke in Schleswig-Holstein MSH mbH“ für die Förderung der Filmproduktion im Land Schleswig-Holstein**Προϋπολογισμός:** 4,8 εκατομμύρια EUR για το 2002

Ημερομηνία έκδοσης της απόφασης: 26.5.2003

Κράτος μέλος: Ιταλία (Molise)

Αριθμός ενίσχυσης: N 518/02

Τίτλος: Ενισχύσεις υπέρ των ΜΜΕ του ξενοδοχειακού τουριστικού τομέα και του αγροτικού τουρισμού

Στόχος: Ανάπτυξη των ΜΜΕ

Νομική βάση: Legge della regione Molise n. 19/1995: incentivazione dell'offerta turistica nei settori alberghiero e del turismo rurale; progetti di bandi di attuazione del regime di incentivazione dell'offerta turistica nei settori alberghiero e del turismo rurale

Προϋπολογισμός: 6,5 εκατομμύρια EUR

Ένταση ή ποσό της ενίσχυσης:

- i) μη ενισχυόμενες περιοχές βάσει της παρέκκλισης 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ): Μεσαίες επιχειρήσεις: 7,5 % ΑΙΕ, μικρές επιχειρήσεις: 15 % ΑΙΕ
- ii) περιοχές του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ): 30 % ΑΙΕ

Διάρκεια: Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006

Το κείμενο της απόφασης στην (στις) αυθεντική(-ές) γλώσσα(-ες), χωρίς τα εμπιστευτικά στοιχεία, είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids

Ημερομηνία έκδοσης της απόφασης: 19.5.2003

Κράτος μέλος: Γαλλία (Υπερπόντια διαμερίσματα)

Αριθμός ενίσχυσης: N 519/01

Τίτλος: Έκπτωση κατά ένα τρίτο επί των αποτελεσμάτων εκμεταλλεύσεων που είναι εγκατεστημένες στα υπερπόντια διαμερίσματα

Στόχος: Περιφερειακή ενίσχυση

Νομική βάση: Art. 217 du code général des impôts de la République française

Διάρκεια: Έως 31 Δεκεμβρίου 2006

Το κείμενο της απόφασης στην (στις) αυθεντική(-ές) γλώσσα(-ες), χωρίς τα εμπιστευτικά στοιχεία, είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids

Πληροφορίες που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

(2003/C 182/05)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Αριθμός ενίσχυσης: XS 55/02

Κράτος μέλος: Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

Περιφέρεια: Land Niedersachsen — Kreisfreie Stadt Wilhelmshaven

Τίτλος του εφαρμοζόμενου καθεστώτος ή επωνυμία του δικαιούχου της χορηγούμενης μεμονωμένης ενίσχυσης: Επενδυτική ενίσχυση υπέρ της Neue Jade Werft GmbH, Hannoversche Straße 10, D-26384 Wilhelmshaven (μεμονωμένη ενίσχυση)

Νομική βάση: § 65 der Niedersächsischen Gemeindeordnung (NGO) in der Fassung vom 22.8.1996 (Niedersächsisches Gesetz- und Verordnungsblatt, S. 382)

Ετήσιες δαπάνες που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο του καθεστώτος ή συνολικό ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην επιχείρηση: Συνολική επιχορήγηση 37 222 EUR

Μέγιστη ένταση ενίσχυσης: 28 % των επιλέξιμων δαπανών ύψους 132 933 EUR. Η επιχείρηση Neue Jade Werft GmbH βρίσκεται σε ενισχυόμενη περιοχή του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ

Ημερομηνία εφαρμογής: 1η Ιουνίου 2002

Διάρκεια χορήγησης του καθεστώτος ή της μεμονωμένης ενίσχυσης: 1η Ιουνίου 2002

Στόχος της ενίσχυσης: Επενδυτική ενίσχυση για την αγορά κινητού γερανού για τον εκσυγχρονισμό των μεταφορών εντός του ναυπηγείου

Οικείοι οικονομικοί τομείς: Ναυπηγία (κωδικός Nace 35.1)

Επωνυμία και διεύθυνση της επιδοτούσας αρχής:

WFG — Wirtschaftsförderung in Wilhelmshaven
Virchowstraße 21
D-26328 Wilhelmshaven

Άλλες πληροφορίες:

κ. Gernot Beutner
Τηλ. (044-21) 91 06 23
Φαξ. (044-21) 91 06 27
E-mail: info@wfg-wilhelmshaven.de

Αριθμός ενίσχυσης: XS 58/02

Κράτος μέλος: Αυστρία

Περιφέρεια: Καρινθία

Τίτλος του εφαρμοζόμενου καθεστώτος ή επωνυμία του δικαιούχου της χορηγούμενης μεμονωμένης ενίσχυσης: Κανονισμός σχετικά με την ενίσχυση μικρών εμπορικών και μεταποιητικών επιχειρήσεων

Νομική βάση: Kärntner Wirtschaftsförderungsgesetz, LGBL. Nr. 6/1993 όπως ισχύει σήμερα

Ετήσιες δαπάνες που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο του καθεστώτος ή συνολικό ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην επιχείρηση:

2002: 1 100 000 EUR

2003: 5 000 000 EUR

2004: 2 620 740 EUR

Μέγιστη ένταση ενίσχυσης:

— το πολύ 20 % εντός της περιοχής περιφερειακής ενίσχυσης

— το πολύ 15 % εκτός της περιοχής περιφερειακής ενίσχυσης

Ημερομηνία εφαρμογής: 1η Οκτωβρίου 2002

Διάρκεια χορήγησης του καθεστώτος ή της μεμονωμένης ενίσχυσης:

— Διάρκεια ισχύος του κανονισμού: 1η Οκτωβρίου 2002 έως 30 Σεπτεμβρίου 2004

— Εφόσον υποβληθεί εμπρόθεσμα αίτηση είναι δυνατή η χορήγηση ενίσχυσης βάσει του υπόψη κανονισμού σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έως τις 30 Ιουνίου 2007

Στόχος της ενίσχυσης: Ενίσχυση των επενδυτικών δραστηριοτήτων μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής της 3ης Απριλίου 1996 (ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4)

Οικείοι οικονομικοί τομείς: Ενισχύονται οι τομείς του εμπορίου, της βιομηχανίας ή υπηρεσίες που συνδέονται με την παραγωγή (εκτός του διανεμητικού τομέα, του τουρισμού και του κλάδου αναψυχής)

Επωνυμία και διεύθυνση της επιδοτούσας αρχής:

Kärntner Wirtschaftsförderungsfonds
Heuplatz 2
A-9020 Klagenfurt

Αριθμός ενίσχυσης: XS 65/02

Κράτος μέλος: Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

Περιφέρεια: Ομόσπονδο κράτος της Κάτω Σαξονίας — Wilhelmshaven. Το σχέδιο αφορά ενισχυόμενη περιοχή του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ

Τίτλος του εφαρμοζόμενου καθεστώτος ή επωνυμία του δικαιούχου της χορηγούμενης μεμονωμένης ενίσχυσης: Ενισχύσεις επενδύσεων υπέρ του ενυδρείου Wilhelmshaven Bullermeck GmbH, Fischland, D-26434 Wangerland (μεμονωμένη ενίσχυση)

Νομική βάση: § 65 der Niedersächsischen Gemeindeordnung (NGO) in der Fassung vom 22.8.1996 (Niedersächsisches Gesetz- und Verordnungsblatt, S. 382)

Ετήσιες δαπάνες που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο του καθεστώτος ή συνολικό ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην επιχείρηση: Συνολική επιχορήγηση ύψους 247 976 EUR.

Μέγιστη ένταση ενίσχυσης: 4,97 % των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών ύψους 4 985 095 EUR· επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης: 28 %

Ημερομηνία εφαρμογής: 25 Ιουνίου 2002

Διάρκεια χορήγησης του καθεστώτος ή της μεμονωμένης ενίσχυσης:

— 1η Ιουλίου 2002: πληρωμή πρώτης δόσης ύψους 123 988 EUR

— 1η Ιουλίου 2003: πληρωμή δεύτερης δόσης ύψους 123 988 EUR

Στόχος της ενίσχυσης: Χορήγηση ενισχύσεων στις επενδύσεις για την μετατροπή της Wilhelmshavener Strandhalle και του ενσωματωμένου ενυδρείου θαλάσσης· κατασκευή χώρου ψυχαγωγίας (Spielscheune) και ενός ενυδρείου

Οικείοι οικονομικοί τομείς: Άλλοι τομείς παροχής υπηρεσιών

Επωνυμία και διεύθυνση της επιδοτούσας αρχής:

Stadt Wilhelmshaven
Rathausplatz
D-26328 Wilhelmshaven

Άλλες πληροφορίες:

Herr Hans-Dieter Schulze
Τηλ. (044-21) 16 13 43
Φαξ (044-21) 16 18 73

Προηγούμενη κοινοποίηση συγκέντρωσης
(Υπόθεση COMP/M.3118 — MTU Friedrichshafen/RWE Fuel Cells/JV)

Υπόθεση υποψήφια για απλοποιημένη διαδικασία

(2003/C 182/06)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1. Στις 22 Ιουλίου 2003, η Επιτροπή έλαβε κοινοποίηση μιας προτεινόμενης συγκέντρωσης σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1310/97 ⁽²⁾, με την οποία η επιχείρηση MTU Friedrichshafen GmbH («MTU-F», Γερμανία), που ανήκει στον όμιλο Daimler-Chrysler, και η επιχείρηση RWE Fuel Cells GmbH («RWE FC», Γερμανία), που ανήκει στον όμιλο RWE, αποκτούν, με την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) του εν λόγω κανονισμού, κοινό έλεγχο της εν λόγω επιχείρησης MTU CFC Solutions GmbH («MTU CFC»), με αγορά μετοχών σε νεοδημιουργηθείσα εταιρεία που αποτελεί κοινή επιχείρηση.

2. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των εν λόγω επιχειρήσεων είναι:

- MTU-F: συστήματα προώθησης για οχήματα εδάφους, ύδατος και για σιδηροδρομικά οχήματα, κατασκευή εξοπλισμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων καυσίμων και κατασκευή εξαρτημάτων αυτοκινήτων,
- RWE FC: στοιχεία καυσίμων και τεχνολογία στοιχείων καυσίμων,
- MTU-CFC: συστήματα στοιχείων καυσίμων υψηλής θερμοκρασίας.

3. Κατά την προκαταρκτική εξέταση, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση θα μπορούσε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89. Εντούτοις, επιφυλάσσεται να λάβει τελική απόφαση επί του σημείου αυτού. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής ⁽³⁾ σχετικά με μια απλοποιημένη διαδικασία αντιμετώπισης ορισμένων συγκεντρώσεων βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 σημειώνεται ότι η παρούσα υπόθεση είναι υποψήφια για να αντιμετωπιστεί βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στην ανακοίνωση.

4. Η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους τρίτους να υποβάλουν οποιοδήποτε παρατηρήσεις για την προτεινόμενη συγκέντρωση στην Επιτροπή.

Οι παρατηρήσεις πρέπει να φθάσουν στην Επιτροπή το αργότερο εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία της παρούσας δημοσίευσης, με την αναφορά COMP/M.3118 — MTU Friedrichshafen/RWE Fuel Cells/JV. Οι παρατηρήσεις μπορούν να σταλούν στην Επιτροπή με φαξ [αριθ. (32-2) 296 43 01 ή 296 72 44] ή ταχυδρομικά στην ακόλουθη διεύθυνση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού,
Μητρώο Συγχωνεύσεων,
J-70,
B-1049 Βρυξέλλες.

⁽¹⁾ ΕΕ L 395 της 30.12.1989, σ. 1· διορθωτικό στην ΕΕ L 257 της 21.9.1990, σ. 13.

⁽²⁾ ΕΕ L 180 της 9.7.1997, σ. 1· διορθωτικό στην ΕΕ L 40 της 13.2.1998, σ. 17.

⁽³⁾ ΕΕ C 217 της 29.7.2000, σ. 32.

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Ιουλίου 2003

σχετικά με το σχέδιο απόρριψης των ραδιενεργών αποβλήτων από τη λειτουργία της εγκατάστασης επεξεργασίας και αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων CEDRA που βρίσκεται στο Cadarache στη Γαλλία, σύμφωνα με το άρθρο 37 της συνθήκης Ευρατόμ

(2003/C 182/07)

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Στις 23 Ιανουαρίου 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε από τη γαλλική κυβέρνηση, σύμφωνα με το άρθρο 37 της συνθήκης Ευρατόμ, γενικά στοιχεία σχετικά με το σχέδιο απόρριψης των ραδιενεργών αποβλήτων από τη λειτουργία της εγκατάστασης επεξεργασίας και αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων CEDRA.

Με βάση τα στοιχεία αυτά και τις διευκρινίσεις που παρείχε η γαλλική κυβέρνηση στις 28 Μαΐου 2003, και ύστερα από διαβουλεύσεις με την ομάδα εμπειρογνομόνων, η Επιτροπή εκφέρει την ακόλουθη γνώμη.

- α) Η απόσταση της εγκατάστασης από τα πλησιέστερα σύνορα με άλλο κράτος μέλος, την Ιταλία, ανέρχεται περίπου σε 110 χλμ. Η Ισπανία απέχει περίπου 230 χλμ.
- β) Υπό κανονικές συνθήκες λειτουργίας, η απόρριψη ρευστών και αερίων ραδιενεργών αποβλήτων δεν συνεπάγεται, από άποψη υγείας, σημαντική έκθεση για τον πληθυσμό άλλου κράτους μέλους.
- γ) Τα στερεά ραδιενεργά απόβλητα που προέρχονται από εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων θα αποθηκευτούν στην εγκατάσταση ή θα διατεθούν σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις στη Γαλλία.
- δ) Σε περίπτωση μη προβλεπόμενης απόρριψης ραδιενεργών αποβλήτων που προέκυψαν από ατύχημα της μορφής και του μεγέθους που αναφέρονται στα γενικά στοιχεία, οι δόσεις ραδιενέργειας στις οποίες ενδέχεται να εκτεθεί ο πληθυσμός άλλου κράτους μέλους δεν θα είναι σημαντικές για την υγεία.

Συνεπώς, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η εφαρμογή του σχεδίου απόρριψης των ραδιενεργών αποβλήτων, σε όποια μορφή και αν προκύπτουν από τη λειτουργία της εγκατάστασης επεξεργασίας και αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων CEDRA που βρίσκεται στο Cadarache στη Γαλλία, τόσο υπό κανονικές συνθήκες λειτουργίας όσο και σε περίπτωση ατυχήματος της μορφής και της έκτασης που προβλέπονται στα γενικά στοιχεία, δεν ενδέχεται να προκαλέσει σημαντική ραδιενεργό μόλυνση, επιβλαβή για την υγεία, των υδάτων, του εδάφους ή του εναέριου χώρου ενός άλλου κράτους μέλους.

III

(Πληροφορίες)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Πιλοτική δράση «Περιφέρειες της γνώσης» — Γενική Διεύθυνση Έρευνας

(2003/C 182/08)

1. Ιστορικό

Στον προϋπολογισμό έχει εγγραφεί το νέο κονδύλιο B5-513 με τίτλο «Περιφέρειες της γνώσης». Στόχος του είναι η στήριξη πειραματικών δράσεων σε περιφερειακό επίπεδο, οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη «περιφερειών της γνώσης» στα πεδία της τεχνολογικής ανάπτυξης, της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων, καθώς και της έρευνας σε περιφερειακό επίπεδο, ώστε να τονωθεί η ενοποίηση των περιφερειών ⁽¹⁾ της Ευρώπης. Οι σχετικές δράσεις αναμένεται να ενισχύσουν τη συμμετοχή και τη δέσμευση των περιφερειών στη δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας και της Βαρκελώνης ⁽²⁾.

Η διαχείριση της εν λόγω πιλοτικής δράσης έχει ανατεθεί στη Γενική Διεύθυνση Έρευνας, η οποία προκηρύσσει την παρούσα πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Η διοικητική μονάδα A5 (Σύνδεση με τις λοιπές πολιτικές, τομέας: Περιφερειακές πτυχές) είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση του πιλοτικού έργου «Περιφέρειες της γνώσης» (KnowREG, συντομογραφία του αγγλικού Regions of Knowledge).

2. Στόχοι

Κύριος σκοπός της δράσης είναι να καταδειχθούν ο κεντρικός ρόλος της γνώσης στην προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και ο τρόπος με τον οποίο οι περιφερειακοί φορείς μπορούν να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη διαμόρφωση του μέλλοντος των περιφερειών τους. Αυτό αναμένεται να οδηγήσει στη διαμόρφωση προτύπων και μοντέλων για άλλες δραστηριότητες, που δεν θα χρηματοδοτηθούν κατ' ανάγκην από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Επιπλέον, επιδιώκεται να ενισχυθεί καταλυτικά η συνεργασία σε διακρατικό/διαπεριφερειακό επίπεδο, ώστε να διευκολυνθούν η άντληση διδαγμάτων μεταξύ ευρωπαϊκών περιφερειών και ο προσδιορισμός μοντέλων και δραστηριοτήτων που μπορούν να εφαρμοστούν σε διαφορετικές περιφέρειες.

3. Ενδεικτικός διαθέσιμος προϋπολογισμός

Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός ανέρχεται σε 2,5 εκατομμύρια ευρώ. Με βάση το ποσό αυτό, η Γενική Διεύθυνση Έρευνας προβλέπει ότι θα χρηματοδοτήσει περίπου δέκα προτάσεις (βλέπε επίσης το σημείο 9 κατωτέρω).

4. Αιτιολογία

4.1. Πλαίσιο πολιτικής

Στις ανακοινώσεις της με τίτλο «Για έναν ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της έρευνας» (Ιανουάριος 2000) ⁽³⁾ και «Η περιφερειακή

διάσταση του ευρωπαϊκού χώρου της έρευνας» (Οκτώβριος 2001) ⁽⁴⁾, η Επιτροπή παρουσιάζει σε γενικές γραμμές τους στόχους και το πεδίο εφαρμογής της νέας στρατηγικής. Έχει επομένως διατυπωθεί με σαφήνεια το όραμα της απόκτησης ενός πλήρως ανεπτυγμένου, λειτουργικού και διασυνδεδεμένου χώρου έρευνας, εντός του οποίου θα εκλείψουν οι φραγμοί, θα ακμάσει η συνεργασία και θα συντελεστεί μια διεργασία λειτουργικής ενοποίησης. Προσδιορίστηκε επίσης ένας νέος, πρωταγωνιστικός ρόλος για τις περιφέρειες (υποδιαίρεσεις της εθνικής επικράτειας) στη διεργασία αυτή.

Η ιδέα του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας έγινε ευνοϊκά δεκτή από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας και τις μεταγενέστερες συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και επικυρώθηκε ρητά από το Συμβούλιο Έρευνας κατά τις συνόδους των υπουργών τον Ιούνιο και το Νοέμβριο του 2000. Η στρατηγική του επικροτήθηκε επίσης στα συμπεράσματα της του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Στοκχόλμης του Μαρτίου του 2001, όπου η επιστήμη και η τεχνολογία χαρακτηρίζονται για μια ακόμη φορά ως ύψιστη προτεραιότητα της Ευρώπης. Στο ραγδαίως μεταβαλλόμενο περιβάλλον της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας, τα μηνύματά του που αφορούν την οργάνωση της έρευνας, το ρόλο των φορέων, τον καταμερισμό και τον συντονισμό των ερευνητικών προσπαθειών, τις οικονομικές τους πτυχές, καθώς και την απορρόφηση και την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων, συγκεντρώνουν ευρεία υποστήριξη.

Ανάλογη υποδοχή επεφύλαξαν στην ανωτέρω ιδέα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών. Τα δύο τελευταία θεσμικά όργανα έδωσαν έμφαση στο σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι περιφέρειες στην κινητοποίηση ερευνητικών και καινοτόμων προσπαθειών, ώστε η Ευρώπη να μεταβεί ταχύτερα στην οικονομία της γνώσης. Ειδικότερα, η Επιτροπή των Περιφερειών τόνισε τη σημασία του ρόλου που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές «στην κατάρτιση, (παρέχοντας) συνδρομή σε εργαστήρια, υποστήριξη στους ερευνητές και σύνδεση με τις προσδοκίες του τοπικού πληθυσμού». Περαιτέρω, πρότεινε «να συντονίζονται τα κοινοτικά προγράμματα που καλύπτουν την έρευνα και τις περιφερειακές πολιτικές, για την προώθηση έργων ανάπτυξης της έρευνας τα οποία θα υλοποιούνται όσο το δυνατόν εγγύτερα στον πολίτη». Επιπλέον, διατυπώνοντας ευνοϊκή γνώμη και για τις δύο προαναφερόμενες ανακοινώσεις της Επιτροπής, η Επιτροπή των Περιφερειών τόνισε τη σημασία του συνδυαστικού ρόλου των περιφερειών μεταξύ ευρωπαϊκού και τοπικού επιπέδου στις προσπάθειες έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας με την κινητοποίηση του δυναμικού των τοπικών πανεπιστημίων μαζί με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Η παγκοσμιοποίηση, οι ταχείες τεχνολογικές αλλαγές και οι ευρείες ανταλλαγές πληροφοριών και γνώσεων χαρακτηρίζουν σήμερα τη μετάβαση προς την οικονομία της γνώσης. Το Μάρτιο του 2000,

⁽¹⁾ Ως περιφέρειες νοούνται στην παρούσα οι γεωγραφικές υποδιαίρεσεις της εθνικής επικράτειας.

⁽²⁾ COM(2002) 565, COM(2003) 226.

⁽³⁾ COM(2000) 6 της 18ης Ιανουαρίου 2000.

⁽⁴⁾ COM(2001) 549 τελικό της 3ης Οκτωβρίου 2001.

στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ευρώπης έθεσαν έναν φιλόδοξο στόχο: να καταστεί η Ευρώπη, την επόμενη δεκαετία, η πιο ανταγωνιστική και δυναμική κοινωνία της γνώσης στον κόσμο, ικανή για αειφόρο οικονομική ανάπτυξη, συνοδευόμενη από ποσοτική και ποιοτική βελτίωση του επιπέδου απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Η καινοτομία στο πλαίσιο της οικονομίας της γνώσης», η Επιτροπή χαράζει κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη της ανάπτυξης της καινοτομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), με γνώμονα τα μηνύματα της Λισαβόνας. Αμφότερα τα μηνύματα επιβεβαιώθηκαν κατά το τελευταίο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών (Μάρτιος 2003), καθώς και με την πρόσφατη ανακοίνωση σχετικά με το νέο ρόλο της πολιτικής για την καινοτομία ⁽⁵⁾. Η σημασία της ανάληψης δράσεων σε περιφερειακό επίπεδο με σκοπό την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης καινοτόμων επιχειρήσεων και τη βελτίωση της λειτουργίας καίριων διεπαφών του συστήματος καινοτομίας, αναγνωρίζεται σήμερα ευρέως και απαιτεί μια συνεπή προσέγγιση για την ενίσχυση των εν λόγω διεπαφών στις περιφερειακές στρατηγικές των κρατών μελών για την καινοτομία. Οι εν λόγω πολιτικές κατευθύνσεις υποστηρίζονται επίσης ευρέως από τα άλλα κοινοτικά όργανα, μεταξύ των οποίων η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει ότι «οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει να ενθαρρυνθούν ενεργά να εναρμονίσουν τις πολιτικές τους με τις πολιτικές που ασκούνται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να εξασφαλιστεί ένα ισχυρό, ενιαίο και διαφανές πλαίσιο για την προώθηση της καινοτομίας».

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας χαρακτήρισε τη συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών έρευνας και ανάπτυξης (ΕΤΑ) ως ένα από τα αναγκαία βήματα στην πορεία προς τη δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας. Ένα σημαντικό συμπέρασμα του πρώτου κύκλου της συγκριτικής αξιολόγησης είναι ότι, ολόένα περισσότερο, η σχέση μεταξύ πολιτικών ΕΤΑ και ανταγωνιστικότητας ορίζεται σε περιφερειακό και όχι σε εθνικό επίπεδο ⁽⁶⁾. Αυτό καθιστά απαραίτητη την εξέταση του τρόπου με τον οποίο οι πολιτικές για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία συνδέονται με άλλες πολιτικές, ιδίως με εκείνες που επικεντρώνονται στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της περιφερειακής. Ο λόγος είναι ότι η ικανότητα της Ένωσης να προοδεύσει στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας θα επηρεάσει αποφασιστικά την ικανότητά της να παραμείνει ανταγωνιστική στις παγκόσμιες αγορές, να διασφαλίσει τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, να διατηρήσει την ευημερία και την οικονομική μεγέθυνση. Κατά το πρόσφατο παρελθόν και ποικιλοτρόπως, οι ευρωπαϊκές περιφέρειες απέδειξαν ότι είναι σημαντικοί παράγοντες στην εν λόγω διεργασία. Ταυτόχρονα είναι ευρέως αποδεκτό ότι η δυνατότητα των περιφερειακών οικονομιών να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό και να προσαρμοστούν στην τεχνική πρόοδο, συνδέεται με το δυναμικό καινοτομίας που διαθέτουν. Το τελευταίο εμφανίζει μεγάλες διαφορές μεταξύ των περιφερειών, ποσοτικές και ποιοτικές. Σε αυτό το πλαίσιο, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες εξακολουθούν να έχουν ουσιαστικές ανάγκες, προκειμένου να καλύψουν την απόσταση.

Η έννοια του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας συνεπάγεται ότι πρέπει να καταβληθούν αποτελεσματικές προσπάθειες στα διάφορα διοικητικά και οργανωτικά επίπεδα: ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό, ακόμη και τοπικό. Με αυτόν τον τρόπο, τα μέτρα όχι μόνο θα χαρακτη-

ρίζονται από συνέπεια μεταξύ τους, αλλά θα είναι και καλύτερα προσαρμοσμένα στο δυναμικό των ίδιων των περιφερειών. Επανεξετάζοντας το ρόλο κάθε παράγοντα (συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων), δημιουργώντας συνέργειες και αξιοποιώντας τη συμπληρωματικότητα μεταξύ ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών μέσων, είναι δυνατόν να επιτευχθεί ενισχυμένη εταιρική συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων. Τα πανεπιστήμια, με την παρουσία τους σε όλες τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορούν να διαδραματίσουν πρωτεύοντα ρόλο στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη ⁽⁷⁾.

Η ανακοίνωση του Οκτωβρίου του 2001, η οποία πραγματοποιείται την περιφερειακή διάσταση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας, επικεντρώνεται στον «κινητήριο» ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι περιφέρειες στο γενικό πλαίσιο της οικονομικής ανάπτυξης με βάση την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία. Στην ανακοίνωση αναζητείται, ειδικότερα, ο τρόπος με τον οποίο θα διαμορφωθεί μια πραγματική ευρωπαϊκή ερευνητική πολιτική προς όφελος των πολιτών, που θα επιτυγχάνει αποτελέσματα, θα τονώνει την ανάπτυξη και θα δημιουργεί ευημερία και θέσεις απασχόλησης.

4.2. Έρευνα και καινοτομία στις περιφέρειες

Πολλές ευρωπαϊκές περιφέρειες εφαρμόζουν σήμερα δικές τους πολιτικές για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία, οι οποίες είναι σε μεγάλο βαθμό αυτόνομες, πλην όμως συμβαδίζουν με τις αντίστοιχες εθνικές. Συνεπάγονται συνήθως τοπική διεύθυνση, παροχή χρηματοοικονομικών και υλικών πόρων και καθορισμό προτεραιοτήτων με γνώμονα την αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος σε περιφερειακό επίπεδο. Ορισμένες ιδιαίτερες επιτυχίες περιλαμβάνουν καινοτόμες πειραματικές προσπάθειες, όπως η διασυννοιακή συνεργασία για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία (RTDI, από τα αρχικά του αγγλικού Research, Technological Development and Innovation).

Οι περιφερειακές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας έχουν σημαντική επίδραση στη διάθρηση της ευρωπαϊκής ερευνητικής δυναμικότητας συνολικά, λόγω χάριν με: την οργάνωση και την ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών, εξειδικευμένου εξοπλισμού και εγκαταστάσεων· διασυνδέσεις με ζώνες βιομηχανικής ανάπτυξης· την ανάπτυξη και στήριξη κέντρων αριστείας· τη δημιουργία επιστημονικών και τεχνολογικών πάρκων· την κινητικότητα των ερευνητών· συμπράξεις ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με τοπικές νεοσύστατες επιχειρήσεις έντασης τεχνολογίας κ.λπ. Οι περιφέρειες που διαμόρφωσαν τέτοιου είδους πολιτικές κατά το παρελθόν, επεδίωκαν δύο στόχους: πρώτον, να εφαρμόσουν τοπική στρατηγική για την έρευνα και την καινοτομία, κινητοποιώντας όλους τους διαθέσιμους πόρους και φορείς· και, δεύτερον, να δρομολογήσουν προγράμματα διαπεριφερειακής συνεργασίας, δημιουργώντας διαφόρων ειδών δίκτυα. Αμφότερες οι προσεγγίσεις έχουν χρηματοδοτηθεί από το κοινοτικό πρόγραμμα πλαίσιο ΕΤΑ (μέσω του προγράμματος «Καινοτομία») ή από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Από τις ανωτέρω πολιτικές προκύπτει ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο για την οργάνωση των ευρωπαϊκών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, το οποίο αναδεικνύει τις περιφέρειες. Το μοντέλο αυτό περιλαμβάνει τη στοχοθέτηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσω της συστημικής κινητοποίησης όλων των πόρων που διατίθενται στις

⁽⁵⁾ COM(2003) 112 τελικό της 11.3.2003 «Πολιτική για την καινοτομία: επικαιροποίηση της προσέγγισης της Ένωσης με βάση τη στρατηγική της Λισαβόνας» http://europa.eu.int/comm/enterprise/innovation/innovation_comm_en.pdf

⁽⁶⁾ Benchmarking of national research policies, European Commission, Luxembourg, 2002, (Συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών έρευνας, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Λουξεμβούργο, 2002)· βλέπε επίσης <http://www.cordis.lu/era/benchmarking.htm>

⁽⁷⁾ COM(2003) 58 τελικό της 5.2.2003, «Ο ρόλος των πανεπιστημίων στην Ευρώπη της γνώσης» http://europa.eu.int/comm/research/consultations/list_en.html

περιφέρειες προς την κατεύθυνση συγκεκριμένων σκοπών, έτσι ώστε να τιθασεύεται η μεγέθυνση, η ανταγωνιστικότητα και η απασχόληση και να προάγεται η έρευνα, η τεχνολογία και η καινοτομία σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο. Επειδή οι ευρωπαϊκές περιφέρειες εμφανίζουν πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά οικονομικής ανάπτυξης, ιδίως ως προς την ικανότητά τους να δημιουργούν, να απορροφούν και να ενσωματώνουν τεχνολογική καινοτομία, μετατρέποντάς την σε οικονομική μεγέθυνση, θα ήταν λάθος να υιοθετηθεί ένα ενιαίο αναπτυξιακό μοντέλο. Παρ' όλα αυτά, η προσήλωση σε ορισμένες γενικές αρχές ανάπτυξης μπορεί να φανεί χρήσιμη, ιδίως στο πεδίο των πολιτικών έρευνας και καινοτομίας.

4.3. Ο ρόλος των περιφερειών στην οικονομία της γνώσης

Οι περιφέρειες αναδεικνύονται σε δυναμικούς παράγοντες της ανάπτυξης και διάρθρωσης του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας. Υποστηρίζοντας τη μετάβαση της Ένωσης στην οικονομία της γνώσης, οι περιφέρειες μπορούν να δρομολογήσουν εστιασμένες προσπάθειες. Εν προκειμένω, η έννοια της «τοπικοποίησης», που σημαίνει μια προσέγγιση της ερευνητικής πολιτικής προσαρμοσμένη στις ειδικές τοπικές συνθήκες, μπορεί να προσφέρει αποτελεσματική λύση. Η τοπικοποίηση της ερευνητικής πολιτικής καλύπτει δύο κύρια ζητήματα: πρώτον, τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των περιφερειών στις εθνικές πολιτικές έρευνας και καινοτομίας και την προσαρμογή των τελευταίων στις κοινωνικοοικονομικές ανάγκες των περιφερειών και, δεύτερον, τον προσανατολισμό των εν λόγω πολιτικών στην οικοδόμηση δυναμικότητας έρευνας και καινοτομίας στις περιφέρειες, ενισχύοντας την ικανότητά τους να δρουν ως κινητήριες δυνάμεις οικονομικής ανάπτυξης βασισμένης στην τεχνολογία.

Αυτά μπορούν να επιτευχθούν με:

- τη χάραξη στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας για την ανάπτυξη των υλικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού, όπως η διάθεση ερευνητικών υποδομών και εξοπλισμού, τοπικών εγκαταστάσεων κατάρτισης, πανεπιστημιακών και μη, δομών στήριξης για την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της επέκτασης καινοτόμων επιχειρήσεων, αποδοτικών διεπαφών εντός του συστήματος καινοτομίας που συνδέουν, π.χ., τους ερευνητές, τους φορείς καινοτομίας και τις πηγές χρηματοδότησης, τα επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα, τα προγράμματα έρευνας, τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην προσέλκυση ερευνητών σε τοπικό επίπεδο ή στην προώθηση των ανταλλαγών προσωπικού,
- την προώθηση συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, για να συμβάλουν στην ευρωπαϊκή οικονομία της γνώσης και να τονώσουν την παραγωγή και διάδοση γνώσεων,
- τη δημιουργία δεσμών και δικτύων με φορείς άλλων περιφερειών με συμπληρωματικά τεχνολογικά πλεονεκτήματα,
- τη δημιουργία συνθηκών που ευνοούν την έρευνα και την καινοτομία, με συνοδευτικά νομικά, χρηματοοικονομικά και φορολογικά μέτρα που θα αποδειχθούν απαραίτητα,
- την τόνωση της ανταλλαγής εμπειριών με άλλες επιτυχείς περιφέρειες σε συγκεκριμένους τομείς,

— την ενεργό συμβολή σε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη.

Η βελτίωση της απόδοσης των προσπάθειών των περιφερειών με πνεύμα ευρωπαϊκού χώρου έρευνας, θα πρέπει να αποβλέπει σε δύο σαφείς στόχους, που αμφότεροι προσδίδουν διακριτή προστιθέμενη αξία στις ευρωπαϊκές πολιτικές έρευνας και καινοτομίας: πρώτον, στην τόνωση της καλύτερης απορρόφησης των αποτελεσμάτων της έρευνας από τον τοπικό κοινωνικοοικονομικό ιστό (ιδίως ως προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις) και την παροχή συνδρομής για την ταχύτερη μετατροπή τους σε οικονομική μεγέθυνση και, δεύτερον, την αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία στις περιφέρειες, ώστε να ενισχυθεί η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη.

4.4. Οι περιφέρειες ως μοχλοί οικονομικής ανάπτυξης

Κατά το παρελθόν, οι παρεμβάσεις για τη στήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης βασιζόνταν κυρίως στην παροχή κεφαλαίων και υποστήριξης των υλικών υποδομών. Πρόσφατες οικονομικές έρευνες, όμως, καταδεικνύουν ότι η αναβάθμιση της «γνώσης» και η ενίσχυση της διάδοσης της τεχνολογίας σε περιφερειακό επίπεδο μπορούν να αποδειχθούν ένα από τα αποδοτικότερα μέσα οικονομικής ανάπτυξης. Περιφερειακά συστήματα καινοτομίας μπορούν να εμφανιστούν όταν ορισμένοι παράγοντες βρίσκονται σε «εγγύτητα», με τη γεωγραφική κυρίως σημασία του όρου, αν και αυτό αρχίζει τώρα να αλλάζει, χάρη στην πρόοδο της τεχνολογίας πληροφοριών και των επικοινωνιών. Ωστόσο, η γεωγραφική εγγύτητα παραμένει ένας από τους ισχυρότερους παράγοντες που ευνοούν τις πνευματικές, εμπορικές και χρηματοοικονομικές ανταλλαγές, επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό τη διαδικασία καινοτομίας. Με αυτήν την έννοια, οι περιφέρειες είναι σημαντικές διότι αποτελούν τη χωρική βάση της συγκρότησης ομίλων από φορείς της έρευνας και της καινοτομίας, γνωστής ως «ομαδοποίησης», οι οποίοι θεωρούνται συχνά ως οι βασικοί μοχλοί της περιφερειακής ανάπτυξης.

Οι εν λόγω ομάδες αποτελούνται από σύνολα καινοτόμων επιχειρήσεων, πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων, τοπικών αναπτυξιακών φορέων ή/και άλλων οργανισμών στήριξης. Οι δομές τους ενσωματώνουν μια αναπτυσσόμενη βάση γνώσεων, υποδομές που παρέχουν πολλές δυνατότητες, καθώς και μια πολιτιστική διάσταση. Η ομαδοποίηση συνίσταται σε ευρεία δικτύωση, όπου τα συστατικά μέρη αναπτύσσουν ισχυρούς και αλληλεξαρτούμενους δεσμούς. Οι μορφές της διαδραστικής ροής ποικίλλουν, από τη μεταφορά γνώσεων έως χρηματοοικονομικές συναλλαγές ή απλώς περισσότερες προσωπικές επαφές. Σε αυτήν την περίπτωση, η «διάχυση» γνώσεων καθίσταται τελικά το σημαντικότερο «παραπροϊόν» της ομάδας. Η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη βρίσκονται στον πυρήνα της εν λόγω διάχυσης γνώσεων και αποτελούν ένα από τα κυριότερα συστατικά των επιτυχημένων περιφερειακών ομαδοποιήσεων.

Η αποδοτική ομαδοποίηση περιλαμβάνει πολυκλαδικές συνδέσεις και οργανισμούς με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Στην επιτυχήστερη έκφρασή της, συνενώνει τη βιομηχανία, την κυβέρνηση και μη κυβερνητικές οργανώσεις, μαζί με ορισμένους φορείς ειδικευμένους στην παραγωγή γνώσης (πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα και τεχνολογικές, οργανισμοί καινοτομίας που λειτουργούν ως κέντρα παροχής υπηρεσιών, δεξιοτήτων και διάδοσης).

Ιδιαίτερης σημασίας για τη διάδοση των αποτελεσμάτων και τη διαδικασία εμπορικής εκμετάλλευσης είναι η αλληλεπίδραση με τις επιστημονικές δραστηριότητες και το «ανοικτό πνεύμα», με την έννοια της έκδοσης στις μεταβαλλόμενες αγορές. Η διασύνδεση πανεπιστημίου και βιομηχανίας διαδραματίζει εν προκειμένω ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο. Η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων εκμετάλλευσης πανεπιστημιακών επιτευγμάτων και των «μητρικών» τους οργανισμών αποτελεί συχνά υπόδειγμα αποτελεσματικής περιφερειακής συνεργασίας. Οι σχέσεις πανεπιστημίων και βιομηχανίας μπορούν να ενισχύσουν τον ιστό ασθενέστερων περιφερειών, όπου οι πιο παραδοσιακοί βιομηχανικοί κλάδοι μπορούν να στραφούν στα πανεπιστήμια για τη διερεύνηση και την κάλυψη των απαιτήσεών τους.

4.5. Μια πειραματική δράση για τη μετάβαση των περιφερειών στην οικονομία της γνώσης

Η ταχύτερη μετάβαση των περιφερειών της Ευρώπης στην οικονομία της γνώσης αποτελεί καθήκον προτεραιότητας. Παρά τα εντυπωσιακά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί από πολλές περιφέρειες της ηπείρου, αρκετές περιφέρειες υστερούν σε δραστηριότητες που βασίζονται στη γνώση. Η πρόσφατη έκδοση του ευρωπαϊκού πίνακα αποτελεσμάτων καινοτομίας (2002) ⁽⁸⁾, καθώς και η δεύτερη έκδοση για τη συνοχή (2001) ⁽⁹⁾ επιβεβαιώνουν ότι το τεχνολογικό χάσμα μεταξύ των προηγμένων και των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών διευρύνεται παρά τις σημαντικές επενδύσεις από εθνικές και κοινοτικές πηγές.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης που συνήλθε το Μάρτιο του 2002, ανήγαγε τον στόχο της Λισαβόνας σε μετρήσιμο στόχο, θέτοντας ως σκοπό να φθάσουν οι επενδύσεις στην έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία το 3 % του ΑΕΠ της Ένωσης το 2010. Η ανακοίνωση της Επιτροπής του Σεπτεμβρίου του 2002 ⁽¹⁰⁾ με το ίδιο θέμα προσδιορίζει συγκεκριμένους τομείς στους οποίους χρειάζεται να αναληφθούν δράσεις για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου, ενώ και το σχέδιο δράσης ⁽¹¹⁾ που εγκρίθηκε πρόσφατα, επικεντρώνεται, μεταξύ άλλων, στις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι περιφέρειες είναι καθοριστικοί παράγοντες σε οποιαδήποτε δράση αποσκοπεί στην επίτευξη του στόχου της Βαρκελώνης. Εντούτοις, τα επιχειρησιακά τους μέσα δεν είναι πάντοτε σαφή και επαρκώς κατανοητά. Οι περιφέρειες της Ευρώπης χαρακτηρίζονται από τεράστια ποικιλία διοικητικών και επιχειρησιακών δομών, οι οποίες μπορούν συγχρόνως να επιταχύνουν ή να επιβραδύνουν την ικανότητά τους να δρουν και να αντλούν τα οφέλη της οικονομίας και της κοινωνίας της γνώσης. Η σχετική τεχνολογική αναπτύσσεται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και με διαφορετικές ταχύτητες. Όπου υπήρξε δραστηριοποίηση των τοπικών φορέων, προέκυψαν σημαντικά οφέλη.

Η παρούσα πειραματική δράση με αντικείμενο τις περιφέρειες της γνώσης (KnowREG), η οποία δρομολογήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να προσφέρει σημαντική γνώση των διαφορών πτυχών των κατευθύνσεων που μπορούν να ακολουθήσουν οι περιφέρειες, προκειμένου να μεταβούν ταχύτερα στην οικονομία της γνώσης. Η εν λόγω δράση θα καλύψει διακρατικές δραστηριότητες που θα βασίζονται σε τοπικές πρωτοβουλίες, με τη συμμετοχή των τοπικών αρχών, των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και των δύο πλευρών της βιομηχανίας (κοινωνικοί εταίροι, εργοδότες και συνδικαλιστικές οργανώσεις, εμπορικά επιμελητήρια, ομοσπονδίες βιομηχανιών κ.λπ.).

5. Τομείς προς στήριξη βάσει της δράσης «Περιφέρειες της γνώσης»

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν διακρατικές, διαπεριφερειακές προτάσεις (βλέπε το σημείο 6 παρακάτω) για δύο είδη πρωτοβουλιών.

5.1. Ολοκληρωμένες περιφερειακές τεχνολογικές πρωτοβουλίες (IRTI, από τα αρχικά του αγγλικού *Integrated Regional Technology Initiatives*)

Οι ολοκληρωμένες περιφερειακές τεχνολογικές πρωτοβουλίες θα επικεντρώνουν στην ολοκληρωμένη δράση σε περιφερειακό επίπεδο για την ενίσχυση της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης, με τη συνεργασία των τοπικών φορέων που επηρεάζονται από τη δημιουργία, την απορρόφηση και τη διάδοση των γνώσεων. Θα πρέπει να είναι διαρθρωμένες με άξονα συμπράξεις ιδρυμάτων (δημόσια ή ιδιωτικά), τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν ως δημιουργοί ή χρήστες γνώσεων.

Τα είδη δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων περιφερειακών τεχνολογικών πρωτοβουλιών, είναι τα ακόλουθα:

- Τεχνολογικοί έλεγχοι και περιφερειακή πρόγνωση (TARF, από τα αρχικά του αγγλικού *Technology audits and regional foresight*), με επίκεντρο την ανάλυση του περιφερειακού οικονομικού και τεχνολογικού ιστού και τη διατύπωση σεναρίων μελλοντικής ανάπτυξης, με βάση την κοινωνία και την οικονομία της γνώσης. Η συμμετοχή πολλών περιφερειών σε ένα συγκεκριμένο έργο αναμένεται να προσφέρει μια πανοραμική εικόνα των διαφορετικών καταστάσεων που επικρατούν στην ΕΕ όσον αφορά την ανάπτυξη.
- Δράσεις για την περιφερειακή ανάπτυξη με οδηγό τα πανεπιστήμια (UDARD, από τα αρχικά του αγγλικού *University driven actions for regional development*), όπου το ζητούμενο είναι να καταδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο τα πανεπιστήμια (και τα ισότιμά τους ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην τοπική και περιφερειακή οικονομία, παρέχοντας ειδικευση, αναλαμβάνοντας ρόλο συμβούλου των τοπικών εταιρειών ή δημόσιων οργανισμών και ενισχύοντας την παραγωγή τεχνολογίας και την απορρόφηση της μέσω της δημιουργίας εταιρειών και φυτωρίων εκμετάλλευσης πανεπιστημιακών επιτευγμάτων, σε διαπεριφερειακό και διακρατικό επίπεδο.
- Πρωτοβουλίες καθοδήγησης (MI, από τα αρχικά του αγγλικού *Mentoring Initiatives*), με επίκεντρο τη δικτύωση μεταξύ τεχνολογικών προηγμένων και λιγότερο ευνοημένων περιφερειών [περιφέρειες του στόχου 1 ⁽¹²⁾] και την εξασφάλιση της από κοινού χρήσης γνώσεων και εμπειρίας για μια περιφερειακή ανάπτυξη βασισμένη στην τεχνολογία. Σε πολλές ευρωπαϊκές περιφέρειες που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη [περιφέρειες του στόχου 1 ⁽¹³⁾] σημειώθηκε κατά το παρελθόν αύξηση των επενδύσεων από τα διαρθρωτικά ταμεία (σε συνδυασμό με εθνικά, δημόσια και ιδιωτικά κεφάλαια) σε προγράμματα έρευνας και τεχνολογίας. Επειδή θεωρείται ότι ο κρίσιμος

⁽⁸⁾ <http://trendchart.cordis.lu/Scoreboard2002/index.html>

⁽⁹⁾ http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/contentpdf_el.htm

⁽¹⁰⁾ COM(2002) 499 τελικό.

⁽¹¹⁾ COM(2003) 226 τελικό.

⁽¹²⁾ Όπως ορίζονται στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων (2000-2006), κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999, περί των γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία, ΕΕ L 161, σ. 1· βλέπε επίσης τη διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/objective1/regions_en.htm.

⁽¹³⁾ Καλούμενες επίσης «λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες»

παράγοντας της ανάπτυξης είναι η ύπαρξη διαρθρωμένης περιφερειακής στρατηγικής για την καινοτομία, αναμένεται ότι οι τεχνολογικές προηγμένες περιφέρειες μπορούν να προσφέρουν κατάλληλα μοντέλα και συμβουλές στις λιγότερο ευνοημένες, «δείχνοντάς τους το δρόμο» κατά κάποιον τρόπο με πρωτοβουλίες καθοδήγησης για μια περιφερειακή ανάπτυξη βασισμένη στην τεχνολογία (πρωτοβουλίες καθοδήγησης).

5.2. Δραστηριότητες στήριξης

Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να λάβουν τη μορφή ημερίδων ή συνεδρίων με αντικείμενο την προώθηση της ιδέας της περιφερειακής ανάπτυξης με βάση την τεχνολογία (TBRD, από τα αρχικά του αγγλικού Technology Based Regional Development) και την ευαισθητοποίηση στη σημασία που έχει η γνώση ως κινητήριος μοχλός της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Οι σχετικές προτάσεις πρέπει επίσης να είναι ενταγμένες σε διακρατικό και διαπεριφερειακό πλαίσιο.

6. Επιλεξιμότητα των προτάσεων

Θα ληφθούν υπόψη μόνον οι προτάσεις που θα έχουν καταρτιστεί σωστά και θα παραληφθούν εντός της καθορισμένης προθεσμίας (βλέπε το σημείο 10).

6.1. Επιλεξιμότητα των υποψηφίων

Δικαίωμα συμμετοχής έχουν μόνον οι ανεξάρτητες νομικές οντότητες ⁽¹⁴⁾ που είναι εκ του νόμου ικανές και δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις αποκλεισμού του άρθρου 114 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽¹⁵⁾.

Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι ανεξάρτητες νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε κράτος μέλος. Οι προτάσεις πρέπει να συμπεριλαμβάνουν τρεις (3) τουλάχιστον τέτοιες νομικές οντότητες από τρία (3) διαφορετικά κράτη μέλη.

⁽¹⁴⁾ Ως νομική οντότητα νοείται στην παρούσα κάθε νομικό πρόσωπο το οποίο έχει συσταθεί σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του τόπου εγκατάστασής του ή σύμφωνα με το κοινοτικό ή το διεθνές δίκαιο, διαθέτει νομική προσωπικότητα και έχει την ικανότητα, ιδίω ονόματι, να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων οιασδήποτε φύσεως. Δύο νομικές οντότητες είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, όταν υφίσταται σχέση ελέγχου μεταξύ τους. Σχέση ελέγχου υφίσταται όταν η μία νομική οντότητα ελέγχει άμεσα ή έμμεσα την άλλη ή όταν η μία νομική οντότητα υπόκειται στον ίδιο άμεσο ή έμμεσο έλεγχο με την άλλη. Ο έλεγχος δύναται να απορρέει, ειδικότερα, από:

- α) την άμεση ή έμμεση κατοχή ποσοστού άνω του 50 % επί της ονομαστικής αξίας του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου μιας νομικής οντότητας ή της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων της συγκεκριμένης νομικής οντότητας·
 - β) την άμεση ή την έμμεση κατοχή, εκ των πραγμάτων ή εκ του νόμου, της εξουσίας λήψης αποφάσεων στο εσωτερικό μιας νομικής οντότητας.
- Η άμεση ή έμμεση κατοχή ποσοστού άνω του 50 % επί της ονομαστικής αξίας του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου μιας νομικής οντότητας ή της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων της συγκεκριμένης οντότητας από οργανισμούς δημοσίων επενδύσεων, θεσμικούς επενδυτές ή εταιρείες και κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, δεν δημιουργεί αφ' εαυτής σχέση ελέγχου.

Η κυριότητα ή η εποπτεία νομικών οντοτήτων από τον ίδιο δημόσιο φορέα δεν δημιουργεί αφ' εαυτής σχέση ελέγχου μεταξύ τους.

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 248 της 16.9.2002, σ. 1.

Σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να προσδιορίζεται ένας συντονιστικός φορέας, ο οποίος αναλαμβάνει τη συνολική ευθύνη διαχείρισης του έργου.

Στις περιπτώσεις που ο συντονιστικός φορέας προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα, πρέπει να αποδείξει ότι ενεργεί εξ ονόματος δημοσίου φορέα ο οποίος προωθεί την περιφερειακή ανάπτυξη, π.χ. μια περιφερειακή αναπτυξιακή αρχή ή ένα περιφερειακό συμβούλιο.

6.2. Τεχνική και χρηματοοικονομική ικανότητα των υποψηφίων

Οι υποψήφιοι, εξαιρουμένων των δημοσίων φορέων, πρέπει να αποδείξουν ότι διαθέτουν τη χρηματοοικονομική και τεχνική ικανότητα να υλοποιήσουν με επιτυχία τις προτεινόμενες δράσεις. Η ικανότητα αυτή θα κριθεί πρωτίστως με βάση τα ακόλουθα έγγραφα:

— την έκθεση δραστηριοτήτων του 2002,

— τους λογαριασμούς του οικονομικού έτους 2002,

— τα βιογραφικά σημειώματα των προτεινόντων και τις δηλώσεις συμμετοχής των εταίρων τους.

Οι υποψήφιοι που προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα θα πρέπει να αποδείξουν ότι διαθέτουν επαρκή εμπειρία και ειδικευση στην περιφερειακή συνεργασία στον τομέα της τεχνολογικής ανάπτυξης, επισυνάπτοντας κατάλογο των σχετικών συμβάσεων που εκτέλεσαν τα τρία (3) τελευταία έτη (2001, 2002, 2003).

7. Κριτήρια έγκρισης της επιχορήγησης

Η Επιτροπή θα επιχορηγήσει τις προτάσεις που θα επιλεγούν, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ακόλουθα κριτήρια, επί των οποίων εφαρμόζονται οι αναφερόμενοι συντελεστές στάθμισης.

7.1. Ποιότητα των προτάσεων

— **Συνολική στρατηγική (20 %):** Οι προτάσεις πρέπει να καταδεικνύουν μια σαφή στρατηγική για την επίτευξη των στόχων τους, στο πλαίσιο της εξελισσόμενης οικονομίας και κοινωνίας της γνώσης. Πρέπει να είναι άρτια διαρθρωμένες, λαμβάνοντας υπόψη τα σημεία υπεροχής και τις αδυναμίες των καλυπτόμενων περιφερειών, αλλά και εστιάζοντας στα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα. Η ποιότητα και η δομή, καθώς και ο τρόπος λειτουργίας της εταιρικής συνεργασίας θα αποτελέσουν καθοριστικούς παράγοντες κατά την αξιολόγηση της συνολικής στρατηγικής της κοινοπραξίας.

— **Καινοτομία (15 %):** Οι προτάσεις θα πρέπει να έχουν, στο μέτρο του δυνατού, καινοτόμο χαρακτήρα, προεinsteinτας νέες προσεγγίσεις όσον αφορά τη διακρατική/διαπεριφερειακή συνεργασία, την οργάνωση και το περιεχόμενο των προτεινόμενων δραστηριοτήτων ή την προτεινόμενη μεθοδολογία.

— **Συνάφεια με τους αναπτυξιακούς στόχους των περιφερειών (15 %):** Οι προτάσεις πρέπει να εξυπηρετούν τους αναπτυξιακούς στόχους των περιφερειών, καλύπτοντας τις ανάγκες τους και σκιαγραφώντας ρεαλιστικές επιλογές για το μέλλον. Πρέπει επίσης να περιγράφονται σε γενικές γραμμές οι σχέσεις και η συμπληρωματικότητα με υφιστάμενα και υπό εξέλιξη προγράμματα.

— **Πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, δυνατότητα μεταφοράς των αποτελεσμάτων, προώθηση ορθών πρακτικών (20 %):** Η δυνατότητα μεταφοράς ορθών πρακτικών μέσω του προσδιορισμού των κατάλληλων μέτρων πολιτικής θα θεωρηθεί πλεονέκτημα.

— **Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία/Συμβολή στην επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας και της Βαρκελώνης, στο πλαίσιο της οικοδόμησης του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας (30 %):** Οι προτάσεις πρέπει να συμβάλλουν σαφώς στις διαδικασίες της Λισαβόνας και της Βαρκελώνης (δηλαδή, η μετατροπή της ευρωπαϊκής οικονομίας στην πιο ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης στον κόσμο, ικανή για αειφόρο μεγέθυνση με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή· επιπλέον, οι επενδύσεις στην έρευνα και στην καινοτομία θα πρέπει να αυξηθούν και να προέρχονται κατά τα δύο τρίτα από τον ιδιωτικό τομέα).

7.2. Δημοσιονομικές και οργανωτικές πτυχές των προτάσεων

Οι προτάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν ακριβείς πληροφορίες για τα ακόλουθα:

- το πρόγραμμα εργασίας (σαφήνεια και συσχετισμός των δηλούμενων στόχων με τα προτεινόμενα μέσα),
- το χρονοδιάγραμμα του έργου,
- τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με την πρόταση στόχων,
- τον ισόρροπο καταμερισμό της εργασίας μεταξύ των εταίρων (συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής συμμετοχής τους).

8. Διάρκεια των έργων

Η διάρκεια των έργων κυμαίνεται κατά κανόνα από ένα έως δύο έτη (ανώτατο όριο) (βλέπε επίσης το σημείο 10.1.4 κατωτέρω).

9. Δημοσιονομικοί όροι

Οι κοινοτικές επιχορηγήσεις αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της εκτέλεσης έργων τα οποία δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν

χωρίς χρηματοδότηση από την Κοινότητα. Ισχύει η αρχή της συγχρηματοδότησης: η Επιτροπή χρηματοδοτεί μόνο μέρος του έργου και η κοινοτική επιχορήγηση λειτουργεί συμπληρωματικά και επικουρικά προς τη συνεισφορά του ιδίου του υποψηφίου ή/και προς τις εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές επιχορηγήσεις. Η κοινοτική χρηματοδότηση των έργων που θα επιλεγούν θα ανέρχεται κατ' ανώτατο όριο σε 50 % των κατ' εκτίμηση επιλέξιμων δαπανών.

Η Επιτροπή προβλέπει ότι θα επιλέξει προτάσεις με αιτούμενη κοινοτική χρηματοδότηση της τάξεως των 200 000 έως 300 000 ευρώ.

Οι προτάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν αναλυτικό σχέδιο προϋπολογισμού (υπόδειγμα του οποίου συμπεριλαμβάνεται στα αναφερόμενα στο σημείο 10 κατωτέρω έντυπα που πρέπει να χρησιμοποιήσουν οι υποψήφιοι), με προσδιορισμό των επιλέξιμων δαπανών, στις οποίες πρέπει να συνεισφέρει η χρηματοδότηση από την Επιτροπή. Η κοινοτική επιχορήγηση θα πρέπει πρωτίστως να καλύπτει τις δαπάνες που απορρέουν από την ευρωπαϊκή διάσταση των έργων (π.χ. οδοιπορικά, έξοδα διαμονής, ανταλλαγές, εξειδικευμένη κατάρτιση, κόστος εκπόνησης εκθέσεων και υλικού που προκύπτουν από τις εργασίες του έργου, δαπάνες διάδοσης κ.λπ.). Οι προϋπολογισμοί δεν πρέπει να περιλαμβάνουν δαπάνες οι οποίες είναι προγενέστερες ή μεταγενέστερες της περιόδου διάρκειας του έργου.

9.1. Επιλέξιμες δαπάνες

Για να θεωρηθούν ως επιλέξιμες άμεσες δαπάνες της δράσης, οι δαπάνες πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα γενικά κριτήρια:

- να έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο της συμφωνίας επιχορήγησης και να προβλέπονται στο σχέδιο προϋπολογισμού που προσαρτάται στην εν λόγω συμφωνία,
- να είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της δράσης που καλύπτεται από τη συμφωνία επιχορήγησης,
- να είναι εύλογες και αιτιολογημένες και να ανταποκρίνονται στις αρχές της χρηστής οικονομικής διαχείρισης, ιδίως όσον αφορά την ανταποδοτική αξία και τη σχέση κόστους-αποτελέσματος,
- να προκύπτουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της δράσης,

- να έχουν πραγματικά βαρύνει τον δικαιούχο, να έχουν καταχωριστεί στους λογαριασμούς ή στα φορολογικά έγγραφά του και να μπορούν να εντοπιστούν και να επαληθευθούν.

9.2. **Ειδικότερα, είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες άμεσες δαπάνες:**

- δαπάνες προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η υλοποίηση της δράσης, όπου συμπεριλαμβάνονται οι πραγματικοί μισθοί, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και οι λοιπές νόμιμες επιβαρύνσεις που εντάσσονται στις αποδοχές, με την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνουν τις μέσες τιμές που αντιστοιχούν στις συνήθεις μισθολογικές παροχές του δικαιούχου· ωστόσο, οι μισθοί των μονίμων υπαλλήλων δημοσίων αρχών και ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που καταβάλλονται ήδη από το Δημόσιο, δεν καλύπτονται και πρέπει να διαχωρίζονται στις δαπάνες και στα έσοδα του έργου (δηλαδή, είναι επιλέξιμοι ως κεφάλαιο του αντισυμβαλλομένου, αλλά όχι προς επιστροφή) ⁽¹⁶⁾,
- οδοιπορικά και έξοδα διαμονής του προσωπικού που συμμετέχει στη δράση, με την προϋπόθεση ότι αντιστοιχούν στη συνήθη πρακτική του δικαιούχου όσον αφορά τα εκτός έδρας έξοδα ή δεν υπερβαίνουν τις κλίμακες τιμών που εγκρίνει ετησίως η Επιτροπή,
- το κόστος προμήθειας εξοπλισμού (καινούριου ή μεταχειρισμένου), με την προϋπόθεση ότι γίνεται απόσβεση σύμφωνα με τους φορολογικούς και λογιστικούς κανόνες που ισχύουν για τον δικαιούχο και είναι γενικά αποδεκτοί για το συγκεκριμένο είδος εξοπλισμού. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη μόνο το τμήμα της απόσβεσης εξοπλισμού που αντιστοιχεί στη διάρκεια της δράσης και στο ποσοστό πραγματικής χρησιμοποίησής του για τους σκοπούς της δράσης, εκτός εάν το είδος ή/και οι συνθήκες χρήσης του δικαιολογούν διαφορετική κάλυψη εκ μέρους της Επιτροπής,
- δαπάνες για αναλώσιμα και προμήθειες, με την προϋπόθεση ότι μπορούν να εντοπιστούν και έχουν καταλογιστεί στη δράση,
- δαπάνες που απορρέουν από άλλες συμβάσεις τις οποίες έχει συνάψει ο δικαιούχος για τους σκοπούς υλοποίησης της δράσης, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι όροι του άρθρου II.9 της τυποποιημένης συμφωνίας επιχορήγησης [διατίθεται στους υποψηφίους κατόπιν αιτήσεως, καθώς και στο Διαδίκτυο ⁽¹⁷⁾],
- δαπάνες που απορρέουν απευθείας από τις απαιτήσεις της συμφωνίας (διάδοση πληροφοριών, ειδική αξιολόγηση της δράσης, λογιστικοί έλεγχοι, μεταφράσεις, αναπαραγωγή υλικού κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένου του κόστους τυχόν χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (κυρίως το κόστος των οικονομικών εγγυήσεων).

⁽¹⁶⁾ [Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΕΕ L 248 της 16.9.2002]. Η χορήγηση επιδοτήσεων υπόκειται στις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης, της μη σύρρευσης, της μη αναδρομικότητας και της συγχρηματοδότησης. Η επιδότηση δεν μπορεί να έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παροχή κέρδους στον δικαιούχο. Η τήρηση των ανωτέρω αρχών διασφαλίζεται με την ισοσκελίση των δαπανών και των εσόδων, τόσο στο σχέδιο προϋπολογισμού όσο και στις καταστάσεις πραγματικών δαπανών που συνοδεύουν τις αιτήσεις πληρωμής.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε τη διεύθυνση <http://www.cordis.lu/era/knowreg.htm>

9.3. Οι έμμεσες δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η υλοποίηση της δράσης είναι επιλέξιμες για κατ' αποκοπήν χρηματοδότηση, η οποία έχει καθοριστεί σε ποσοστό 7 % κατ' ανώτατο όριο επί του συνόλου των επιλέξιμων άμεσων δαπανών.

Σε αντίθεση με τις άμεσες δαπάνες, οι έμμεσες δαπάνες αφορούν κατηγορίες δαπανών που δεν είναι δυνατόν να αναγνωριστούν ως συγκεκριμένες δαπάνες άμεσα συνδεόμενες και αναγκαίες για την υλοποίηση της δράσης και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να καταλογιστούν άμεσα σε αυτήν. Εάν προβλέπεται κατ' αποκοπήν χρηματοδότηση των έμμεσων δαπανών, οι τελευταίες δεν χρειάζεται να αιτιολογούνται με λογιστικά έγγραφα.

9.4. Οι ακόλουθες δαπάνες δεν θεωρούνται επιλέξιμες:

- απόδοση κεφαλαίου,
- χρέη και οι αντίστοιχες επιβαρύνσεις,
- προβλέψεις ζημιών ή ενδεχόμενων μελλοντικών υποχρεώσεων,
- χρεωστικοί τόκοι,
- επισφαλείς απαιτήσεις,
- ζημιές λόγω διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών,
- ο ΦΠΑ, εκτός εάν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει ότι αδυνατεί να τον ανακτήσει,
- δαπάνες που δηλώνονται από τον δικαιούχο στο πλαίσιο άλλης/-ου δράσης ή προγράμματος εργασίας χρηματοδοτούμενης/-ου με κοινοτική επιχορήγηση,
- υπέρμετρες ή απερίσκεπτες δαπάνες.

9.5. Οι συνεισφορές σε είδος δεν αναγνωρίζονται ως πραγματικές δαπάνες του δικαιούχου και δεν συνιστούν επιλέξιμες δαπάνες. Ωστόσο, εάν έχουν προβλεφθεί και αναγραφεί στο παράρτημα I της σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ του συντονιστή του έργου και της Επιτροπής ή/και στο σχέδιο προϋπολογισμού, με σκοπό τη συμβολή τους στη σωστή υλοποίηση της δράσης, ο δικαιούχος δεσμεύεται να εξασφαλίσει τις εν λόγω συνεισφορές υπό τους όρους της συμφωνίας.

9.6. Κατά παρέκκλιση του σημείου 9.3, οι έμμεσες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες βάσει συμφωνίας επιχορήγησης έργου που έχει συναφθεί με δικαιούχο ο οποίος λαμβάνει ήδη, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, επιχορήγηση λειτουργίας από την Επιτροπή.

10. Αιτήσεις

10.1. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων

10.1.1. Έντυπα

Οι αιτήσεις επιχορήγησης συντάσσονται με συμπλήρωση του επισημού εντύπου αίτησης σε μία από τις ένδεκα επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτιμάται ιδιαίτερος, χωρίς να είναι υποχρεωτική, η προσθήκη περίληψης στην αγγλική ή τη γαλλική γλώσσα, σε μία (1) σελίδα σχήματος A4.

Γίνονται δεκτά μόνο δακτυλογραφημένα έντυπα. Τα έντυπα διατίθενται στο Διαδίκτυο, στις ένδεκα επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην ακόλουθη διεύθυνση (URL):

<http://www.cordis.lu/era/knowreg.htm>

ή μπορούν να ζητηθούν εγγράφως στην ακόλουθη διεύθυνση:

Call for Proposals «REGIONS OF KNOWLEDGE»
European Commission — DG RTD
For the attention of Mr Dimitri Corpakis
Head of Sector Regional Aspects
SDME 4/48
B-1049 Brussels
Τηλ.: (32-2) 296 84 45
Φαξ: (32-2) 295 77 29
E-mail: rtd-knowreg@cec.eu.int

Στις περιπτώσεις όπου τα έντυπα ζητούνται εγγράφως, η Επιτροπή τα αποστέλλει σε εκτυπωμένη μορφή εντός έξι (6) εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της αίτησης. Δεν αποστέλλονται έγγραφα με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ούτε με φαξ. Αποστέλλεται ένα μόνον έντυπο για κάθε αίτηση. Η Επιτροπή παύει να αποστέλλει έντυπα δέκα (10) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προτάσεων.

Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή προτιμά να τηλεφορτώνουν οι υποψήφιοι τα έντυπα από το Διαδίκτυο. Η λήψη της εκτυπωμένης μορφής των εντύπων δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης επιχορήγησης.

10.1.2. Υποβολή της αίτησης επιχορήγησης

Ο συντονιστικός φορέας υποβάλλει στην Επιτροπή την αίτηση επιχορήγησης εξ ονόματος της κοινοπραξίας. Η αίτηση επιχορήγησης αποστέλλεται σε πέντε (5) αντίτυπα και συντάσσεται με ακρίβεια και πυκνότητα ύφους, πρέπει δε να παρέχει πλήρεις και επαληθεύσιμες πληροφορίες όσον αφορά τα κριτήρια που απαριθμούνται στα σημεία 7.1 και 7.2. Εάν κριθεί αναγκαίο, μπορούν να υποβληθούν πρόσθετες πληροφορίες σε χωριστά φύλλα.

Επιπροσθέτως, οι υποψήφιοι πρέπει να επισυνάψουν αντίγραφο του καταστατικού ή της ιδρυτικής πράξης της οντότητάς τους, εκτός εάν είναι δημόσιοι οργανισμοί. Το έγγραφο αυτό πρέπει να υποβληθεί σε μία από τις ένδεκα επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αίτηση πρέπει να είναι δεόντως συμπληρωμένη, να φέρει ημερομηνία και υπογραφή και να συνοδεύεται από επίσημη και ρητή δήλωση του συντονιστικού φορέα.

Για να διευκολυνθεί η διεκπεραίωση των αιτήσεων, θα εκτιμηθεί ιδιαίτερος η επισύναψη περίληψης της πρότασης (συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου, των σκοπών, των προτεινόμενων δραστηριοτήτων και του προγράμματος εργασίας), στην αγγλική ή τη γαλλική γλώσσα, σε μία σελίδα σχήματος A4 κατ' ανώτατο όριο).

10.1.3. Διευθύνσεις για την υποβολή προτάσεων

Οι αιτήσεις πρέπει να υποχρεωτικά υποβληθούν στην υπηρεσία της Επιτροπής που είναι αρμόδια για την παρούσα πρόσκληση υποβολής προτάσεων, το αργότερο στις 17 Σεπτεμβρίου 2003, ώρα 16:00 (τοπική ώρα Βρυξελλών).

Οι προτάσεις πρέπει να υποβληθούν αποκλειστικά σε έντυπη μορφή, σε μία από τις κατωτέρω δύο διευθύνσεις, ανάλογα με τον τρόπο υποβολής.

10.1.3.1. Διεύθυνση για την ταχυδρομική αποστολή των προτάσεων (πρόκληση να χρησιμοποιηθούν κεφαλαία γράμματα)

Call for Proposals
«REGIONS OF KNOWLEDGE»
European Commission — DG RTD
For the attention of Mr Dimitri Corpakis
Head of Sector Regional Aspects
SDME 4/48
B-1049 Brussels

10.1.3.2. Διεύθυνση για την κατάθεση των προτάσεων αυτοπροσώπως ή μέσω αντιπροσώπου [συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών υπηρεσιών ταχυδιανομής⁽¹⁸⁾]

Σε περίπτωση κατάθεσης αυτοπροσώπως ή μέσω αντιπροσώπου (συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών υπηρεσιών ταχυδιανομής), οι προτάσεις πρέπει να παραδοθούν στην ακόλουθη διεύθυνση, και να φέρουν τις ακόλουθες ενδείξεις:

Call for Proposals
«REGIONS OF KNOWLEDGE»
European Commission
Rue de Genève, 1
B-1140 Brussels
For the attention of Mr Dimitri Corpakis
Head of Sector Regional Aspects
DG RTD — SDME 4/48

Το γραφείο της υπηρεσίας εσωτερικού ταχυδρομείου της Επιτροπής στην ανωτέρω διεύθυνση τηρεί το ακόλουθο ωράριο λειτουργίας:

Δευτέρα έως Πέμπτη: 08:00-17:00

Παρασκευή και παραμονή ημέρας αργίας της Επιτροπής:
08:00-16:00

⁽¹⁸⁾ Όσοι χρησιμοποιούν ιδιωτικές υπηρεσίες ταχυδιανομής που ζητούν τον αριθμό τηλεφώνου του παραλήπτη, πρέπει να δίνουν τον ακόλουθο αριθμό: (32-2) 295 58 75 (κ. J.-C. Debouvere).

Σε κάθε περίπτωση, οι προτάσεις πρέπει να έχουν παραληφθεί από την Επιτροπή έως την προαναφερόμενη ημερομηνία και ώρα. Οι προτάσεις που θα παραληφθούν εκπρόθεσμα, θα αποκλειστούν. Ως εκ τούτου, οι υποψήφιοι πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμούς που συνδέονται με τις υπηρεσίες ταχυδρομείου και ταχυδιανομής. Σημειώνεται ότι η κυκλοφοριακή συμφόρηση, οι καθυστερήσεις της εναέριας κυκλοφορίας, οι απεργίες κ.λπ. δεν θεωρούνται ελαφρυντικά.

Δεν γίνονται δεκτές οι αιτήσεις που υποβάλλονται μέσω του Διαδικτύου, με φαξ ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

10.1.4. Διεκπεραίωση των αιτήσεων

Οι αιτούντες συντονιστικοί φορείς ενημερώνονται για την παραλαβή της αίτησής τους εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών. Εξετάζονται για χρηματοδότηση μόνον οι αιτήσεις που πληρούν τα κριτήρια επιλογής. Όλοι οι υποψήφιοι των οποίων οι αιτήσεις απορρίπτονται, ενημερώνονται εγγράφως.

Τα έργα που επιλέγονται αποτελούν αντικείμενο διεξοδικής διαδικασίας έγκρισης της χρηματοδότησης, κατά τη διάρκεια της οποίας η Επιτροπή δύναται να ζητήσει συμπληρωματικές πληροφορίες από τους υπευθύνους των έργων.

Για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων εφαρμόζεται η ακόλουθη διαδικασία:

- παραλαβή, πρωτοκόλληση και βεβαίωση παραλαβής από την Επιτροπή,
- επεξεργασία από την Επιτροπή,
- αξιολόγηση των προτάσεων από την Επιτροπή,
- επεξεργασία, διαπραγμάτευση και τελική απόφαση επιλογής από την Επιτροπή,
- γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων.

Μετά την οριστική έγκριση της πρότασης έργου από την Επιτροπή, συνάπτεται μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του δικαιούχου συντονιστικού φορέα συμφωνία επιχορήγησης, σε ευρώ, στην οποία προσδιορίζονται το ποσό και οι όροι χρηματοδότησης.

Η εν λόγω συμφωνία (το πρωτότυπο) υπογράφεται και επιστρέφεται στην Επιτροπή χωρίς καθυστέρηση.

Η τελική απόφαση της Επιτροπής αναμένεται να ληφθεί πριν από το τέλος του 2003. Δεν παρέχονται πληροφορίες πριν από τη λήψη της τελικής απόφασης.

Η εκτέλεση των έργων αναμένεται να αρχίσει εντός του πρώτου τριμήνου του 2004.

11. Υποβολή εκθέσεων και της τελικής κατάστασης δαπανών

Βάσει των όρων της συμφωνίας επιχορήγησης, ο δικαιούχος συντονιστικός φορέας οφείλει να υποβάλει: α) μια ενδιάμεση έκθεση προόδου και β) την τελική έκθεση. Οι εν λόγω εκθέσεις πρέπει να παρέχουν μια σύντομη, πλην όμως περιεκτική περιγραφή των αποτελεσμάτων του έργου και να συνοδεύονται από αντίγραφα τυχόν δημοσιεύσεων που προέκυψαν από το έργο (εκθέσεις, ενημερωτικά φυλλάδια, εκδόσεις πολυμέσων, αποκόμματα Τύπου κ.λπ.).

Στην τελική κατάσταση δαπανών, που πρέπει να επισυνάπτεται στην έκθεση, πρέπει να εμφανίζονται οι πραγματικές δαπάνες και τα πραγματικά έσοδα. Όταν το σύνολο των επιλεξιμών δαπανών για οποιονδήποτε δικαιούχο στην τελική κατάσταση δαπανών υπερβαίνει το ποσό των 150 000 ευρώ, επιβάλλεται η υποβολή έκθεσης λογιστικού ελέγχου. Ο δικαιούχος οφείλει να διατηρεί τους λογαριασμούς του συγχρηματοδοτούμενου έργου και όλα τα πρωτότυπα των παραστατικών για πέντε (5) έτη μετά την ολοκλήρωση του έργου για λογιστικό έλεγχο.

Εάν μια δράση που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο μίας από τις προτάσεις που επιλέγονται, αποφέρει οικονομικό κέρδος, η επιχορήγηση της Επιτροπής πρέπει να επιστραφεί μέχρι του ποσού του πραγματοποιηθέντος κέρδους. Εάν το πραγματικό κόστος του έργου αποδειχθεί χαμηλότερο από το συνολικό κατ' εκτίμηση κόστος, η Επιτροπή μειώνει ανάλογα τη χρηματοδοτική συνεισφορά της. Ως εκ τούτου, είναι προς το συμφέρον των υποψηφίων να υποβάλλουν λογικά σχέδια προϋπολογισμού.

Σε κάθε δημοσίευση σχετική με το έργο ή δραστηριότητα για τη διοργάνωση της οποίας χρησιμοποιείται η επιχορήγηση, οι δικαιούχοι οφείλουν να αναφέρουν ρητά τη χρηματοδότηση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, χρησιμοποιώντας την ακόλουθη διατύπωση:

«Με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Γενική Διεύθυνση Έρευνας
Πιλοτικό έργο "Περιφέρειες της γνώσης"

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα δημοσίευση δεν απηχούν κατ' ανάγκη τις θέσεις ή τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.»